

ONZE

49e jaargang no. 6, juni 1988

VOGELS

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

ONZI

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE

BONDSBUREAU

Aletta Jacobsstraat 4, Postbus 74,
4600 AB Bergen op Zoom,
bank AMRO rek.nr.: 46.89.59.262.
gironummer 1148324, telefoon 01640 - 3 50 07.
Geopend 08.00 tot 12.00 uur en van 13.00 tot 17.00 uur.
's Zaterdags gesloten

ERELEDEN

A.L. van Liempd (erevoorz.), W. Beckman,
A. Dommerholt, J. Forsten, J.J. Krol, E.J. Lensink,
W.C. Oonk, Joh. M. van Pelt, A.F. Smit, Jos van de Walle
en E.M. Wessels.

DAGELIJKS BESTUUR

Voorzitter: W.J. Mulder, Verwerstraat 39,
7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.
Secretaris: H. de Geus, Amersfoortsestraat 71,
3772 CH Barneveld, telefoon (03420) 1 61 60.
Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44,
4621 AT Bergen op Zoom, telefoon (01640) 3 46 63.
2e Voorzitter: D.J. van der Molen, Gentiaan 5,
7721 HA Dalfsen, telefoon (05293) 12 57.
Commissaris: M.N.Th. Brouwer, Wouwseweg 5a,
4661 VM Halsteren, telefoon (01641) 33 26.

DISTRICTSVOORZITTERS (leden bondsbestuur)

District Groningen: J.W.B. Robbe, A-Kade 19,
9581 AH Musselkanaal, telefoon (05994) 1 63 41.
District Friesland: H. Suichies, Ruusbroeckstraat 28,
8913 HN Leeuwarden, telefoon (058) 15 16 92.
District Drenthe: J.H. Heijnen, W. Grolstraat 126,
7826 EL Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.
District Overijssel: A.M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41,
7481 GG Haaksbergen, telefoon (05427) 1 30 06.
District Gelderland: P. Vierhuis, Veldkersmeen 22,
3844 RB Harderwijk, telefoon (03410) 1 60 68.
District Utrecht: C. van Lunteren, Vlasoord 13,
3991 XC Houten, telefoon (03403) 7 26 08.
District Noord-Holland: G.F. Huner,
Bickerstraat 60, 1701 EG Heerhugowaard,
telefoon (02207) 1 13 98.
District Zuid-Holland: G.C. Goedschalk,
Akeleistraat 148, 2565 PC Den Haag,
telefoon (070) 68 16 70.
District Zeeland: T.J. Udo, Slotstr. 5, 4421 EL Kapelle,
telefoon (01102) 15 22.
District West Noord-Brabant: J.C.W. Luijsterburg,
Nieuweweg 23, 4631 TC Hoogerheide,
telefoon (01646) 1 31 17.
District Oost Noord-Brabant: A.H. Meesterburrie,
Kasteel Traverse 198, 5701 NR Helmond,
telefoon (04920) 2 56 09.
District Limburg: H.J. Nooijen, Reigerstraat 29,
5932 VX Tegelen, telefoon (077) 73 34 58.

SECRETARIATEN TECHNISCHE COMMISSIES

Kleur-, vorm- en postuurkanaries:
H.K. v.d. Wal, Mozartstraat 4, 8916 HC Leeuwarden,
telefoon (058) 13 46 55.
Tropen, parkieten etc.:
P.J.F. Klören, Meidoornweg 10, 3768 CN Soest,
telefoon (02155) 1 53 01.
Zangkanaries:
W.J. Vermeij, Leppa 36, 9204 JE Drachten,
telefoon (05120) 1 72 42.

LIDMAATSCHAP

Zij die in **Nederland** woonachtig zijn en lid wensen te worden van de NBvV, wende zich tot de secretaris van een in de plaats van inwoning gevestigde afdeling. Naam en adres worden gaarne door het bondsbureau verstrekt.

Zij die in het **buitenland** woonachtig zijn, kunnen verspreid lid worden door overmaking van het hieronder genoemde bedrag.

België: Bfr. 600,-, bij vooruitbetaling op onze postrekening nr. 000-0156074-01, bij het bestuur der postcheck te Brussel 1.

Overige landen: Hfl. 45,- bij vooruitbetaling per internationale postwissel aan het bondsbureau NBvV. Indien men het maandblad per luchtpost wil ontvangen wordt een extra tarief volgens PTT-kosten berekend. Alle tarieven gelden per kalenderjaar.

SPECIAALCLUBS

Het lidmaatschap van de speciaalclubs is voorbehoud aan hen die reeds lid van de NBvV zijn. Voor verdere inlichtingen c.q. opgave lidmaatschap, wendt men zich uitsluitend tot onderstaande secretariaten.

Europese vogels en hun hybriden

J. Broere, Jongbloedln. 31,
3769 BP Soesterberg, telefoon (03463) 19 76.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Gras- en Grote parkieten

B. Kerseboom, Piet Heinlaan 9,
3951 CP Maarn, (03432) 20 83.
Entree f 5,-.

Insecten- en vruchtenetende vogels

W.J. Velt, Vierspan 12,
3161 SL Rhooon telefoon 01890-16658.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Japanse meeuwen

L. van Santen-Bergmaier, Mandenmakerslaan 31,
3454 DB De Meern, telefoon (03406) 6 37 11.
Contributie f 17,50 per jaar, entree f 5,-.

Vorm- en Postuurkanaries

G.J.S. Nijhuis, Wilderinkstr. 31,
7555 DS Hengelo, telefoon 074-91 17 03.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Zebravinken

D.J. Elzinga, Hunzedal 73,
9531 GD Borger, telefoon (05998) 3 50 65.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

ABONNEMENTEN

Losse abonnementen op het maandblad f 33,50 per kalenderjaar. Overmaking bij vooruitbetaling op giro 1148324 t.n.v. NBvV en onder vermelding abonneme OV. Reeds verschenen nummers van een jaargang worden nagezonden en vervolgens elke maand tot er met december.

VOGELS

ISSN 0030-3224

BLAD VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 50.000)

REDACTIE

C.E. van Berkel
Chr. Walraven

Redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publikatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeeltes daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties – ook die van leden en abonnees – met een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere richtlijnen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de NBvV. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op 'Onze Vogels', van zuivere particuliere aard zie onder 'Vraag en Aanbod'.

Vragen over?

WATERSLAGERS aan: H. Warmerdam, V.d. Duijn van Vaasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.

PARZERS aan: M.A. Paans, Mc. Mackaystr. 5, 1142 TE Waalwijk.

BLEURKANARIËS aan: J.A. Barsch, H. Dunantlaan 173, 312 AZ Apeldoorn.

FORM- EN POSTUURKANARIËS aan: J. Kuiper, V. Marisstr. 2, 2282 SP Rijswijk.

EUROPESE VOGELS (WILDZANG) EN HUN BASTAARDEN, GROTE PARKIETEN EN GAGORNIDEN aan: D.A. Duivis, St. Josephstraat 46, 1847 SG Teteringen.

LEBRAVINKEN, JAPANESE MEEUWEN EN HUN BASTAARDEN aan: C. van Elven, Van N. van Eemnesln. 7, 1384 EA Wilhelminaoord.

EUROPESE VOGELS EN HUN BASTAARDEN aan: A. Schuurhuis, Drecht 23, 8032 CH Zwolle.

FRUCHTEN- EN INSECTENETERS aan: G.M. Essenberg, Van Beethovenln. 213, 3144 AE Maassluis.

GRASPARKIETEN aan: S. Harkema, Prov.weg 29a, 1677 PA Heiligerlee.

Postzegels voor antwoord bijsluiten.

Geen retourporti, dan ook geen antwoord!

Deze regel geldt ook voor vragen aan auteurs etc.

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Breda, onder nummer 1-280824.

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op 25 juli 1988.

IN DIT NUMMER

	pag.
Oriolidae	244
Huismus	247
Bandvinken	250
Zwarte Muggelarven	252
Hoe sterk is een vogel?	255
Hapziekte is te voorkomen	256
Oranjeroodbruinpastel schimmel	256
Vinken	258
Krachtvoer ook tijdens de vakantie	263
Vakantie	263
Platycercus Adscitus	265
Volière van de maand	268
Rodoog onder kanaries, phaeo, lutino of . . .	267
Pracht gorsvink	268
Japanse meeuwen	269
De zwartgele vliegenvanger	270
Geslachtschromosomen van vogels en zoogdieren	270
Ooit van "Mad Fan" gehoord?	272
Onkruiden voor Vogels	272
Zangkanaries	275
Opfokken met de hand	277
Postuurkanaries: vorm door voeding?	279
Bondsmededelingen	287

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
S.T.T.	246
Blankenstijn's Pet Farm b.v., Rien Zagers, Wolro luchtreiniging, Hope	254
Duphar	274
Ridderkerkse vogelhandel, Rotol Holland b.v., Vogelhuis Kloeg, Wovo	276
CéDé, Van Keulen	281
Vraag & Aanbod, Fauna metaalwaren b.v.	282
M. Borgstein, Kees van der Borst, G.J. van Gelder	283
Gehu-Kooien, Fauna metaalwaren b.v.	284
CéDé, Insectenexpresse	285
K.B.O.F., witte molen, Animal, Rein v.d. Veen, Fauna metaalwaren b.v.	286
N.B.v.V. Boekenservice	288

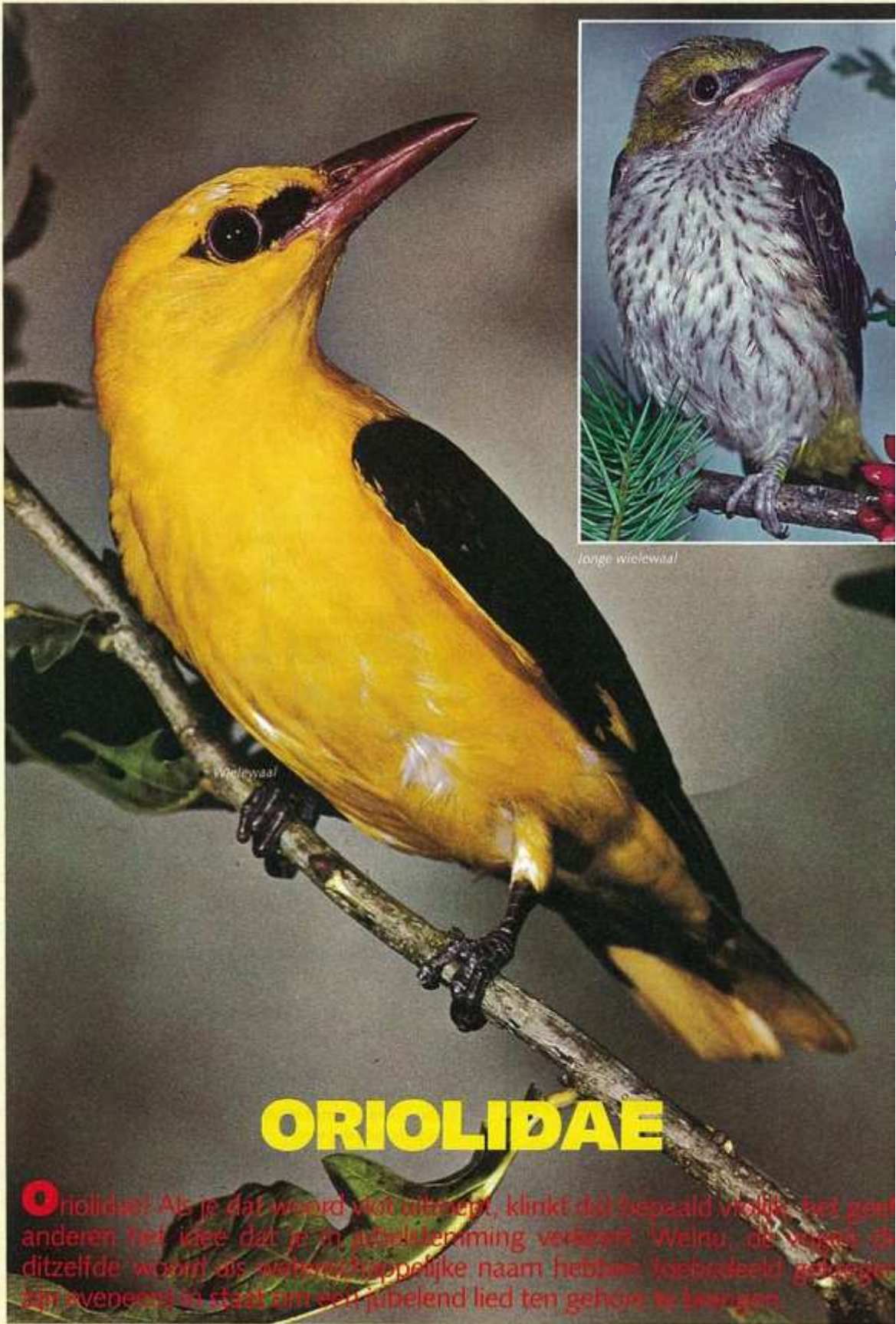
Foto voorplaat: Rode Wielewaal

Foto: C. Scholtz/v. 't Hart

Ontwerp en druk: Steens Schiedam b.v.

Postbus 59, 3100 AB Schiedam – Telefoon (010) 462 29 22

ORIOLIDAE

Oriolidae! Als je dat woord niet uitroept, klinkt dat bepaald vreemd. Het gaat anderen niet mee dat je in je taalbeheersing verkeert. Welnu, als iemand die ditzelfde woord als wetenschappelijke naam hebben toebedeeld gebruikt, dan avonden is staat om een jabelend lied ten gehore te brengen.

De /

ose /

Aziatische wielewaal

Rode wielewaal pop

Tekst: H.A. Maurer
Foto's: Harry Lacey en Cees Scholtz/v't Hart-van Os.

Rode wielewaal man

Velen van u zullen dat ongetwijfeld bij een wandeling door de bossen wel eens hebben gehoord. Zien doe je de voortbrengers van dat lied niet gauw, omdat ze zich bij voorkeur ophouden tussen het groene gebladerte. Maar als je hem ooit ziet vergeet je hem nooit meer; een prachtige, forse, goudgele vogel met zwarte vleugels en staart.

We hebben het over de wielewaal waarvan ook in ons land één soort als broedvogel voorkomt. Een vaste zomergast van loofbossen en grote parken. Pas omstreeks mei arriveren ze op hun landgoederen, bouwen een nest, leggen eitjes, brengen hun jongen groot om vervolgens in augustus weer naar hun winterkwartieren in Afrika te vertrekken. Ze zijn dus relatief korte tijd onze gast maar in die korte tijd valt er vooral voor de oplettende natuurliefhebber veel van ze te genieten. Met name waar het gaat om de zang.

Als je die melodie kent en die ook kan nafiuten, is de kans groot dat je de mannelijke vogel te zien krijgt. Je kunt hem als het ware naar je toe lokken.

Het feit dat ze veelvuldig zingen heeft als doel afbakening en bescherming van het eigen territorium. Ze dulden daarin geen soortgenoten en hoort hij een vermeende rivaal dan trekt hij er onmiddellijk op uit om die te verjagen. Dan komt hij in de lagere regionen van het bos en de kans is dan groot dat je hem kunt waarnemen.

De familie Oriolidae, de wielewalen dus, bestaat uit 24 geslachten en 4 soorten van het geslacht *Specotheres*, de Vijgeneters ook wel naaktoog wielewalen genoemd. Eveneens fraai gekleurde en forse vogels die allen rond het oog een fel gekleurde naakte plek hebben.

Komen de oriolus-soorten voor in de tropische gebieden van Azië en Afrika, waarvan één soort als broedvogel in Europa, de *specotheres* soorten vinden allen domicilie in Australië of daarbij gelegen eilanden.

Wielewalen zijn echte boomvogels en vinden er ook hun voedsel in, te weten insecten, bloesems en vruchten. Alleen om te drinken komen ze op de grond. Ze hebben sterke spitse snavels en korte krachtige poten. Bij de meeste soorten bestaat er een duidelijk uiterlijk waarneembaar verschil tussen de sexen. De poppen zijn in het algemeen lichter en valser van kleur en bestreept.

Hun lengte bedraagt, afhankelijk van de soort, 20 tot 27 cm. Eveneens afhankelijk van de soort is de bouw en vorm van het nest. 'Onze wielewaal' bouwt een kunstig vrijhangend nest aan een horizontale tak hoog in de boomkruin. Zowel man als pop zijn daarbij actief betrokken. Van lange halmen, draden, vezels en reepjes groene bast vlechten ze een stevige wieg die door de pop van binnen nog eens wordt bekleed met wol, mos, malse halmpjes en veertjes. Andere soorten

bouwen een goed gecamoufleerd komvormig nest op een tak en meestal in een takvork.

De 3 tot 4 rozekleurige en van bruine tot bruinzwarte vlekjes voorziene eieren waaruit een gemiddeld legsel bestaat, worden beurtelings gedurende 14-15 dagen door man en pop bebroed. De jongen verblijven ongeveer 14 dagen in het nest en worden door beide oudervogels met levend voer, zoals rupsen en later ook insecten en larven grootgebracht. De oudervogels worden daartoe door de jongen zelf gestimuleerd. Ze hebben namelijk een oranjerode bek en keelholte die als de jongen hun bekjes sperren en daarbij ook nog wiegende bewegingen maken, heel sterk opvallen en daardoor de nodige prikkels bij de oudervogels veroorzaken.

Zodra de jonge vogels het nest hebben verlaten, verblijven ze de eerste dagen uitsluitend op de takken in de buurt van het nest.

Bedelgeluiden geven aan waar ze zich bevinden zodat de oudervogels ze van voedsel kunnen voorzien. Enkele dagen later ondernemen ze de eerste vliegelingen. Als ze ruim een maand oud zijn kunnen ze zelf voor hun kostje zorgen, ze zijn dan zelfstandig en ze nemen dan ook sappige vruchten, kersen en bessen op. In hun jeugdkleed gelijken jonge wielewalen sterk op volwassen poppen. De mannelijke exemplaren komen overigens pas in hun derde jaar goed op kleur.

Deze rusteloze zeer levendige vogels hebben een ruime en beplante voliëre nodig waarin ook enige goed beschutte plaatsen voor ze bereikbaar dienen te zijn. De winter moeten ze kunnen doorbrengen in een op zijn minst vorstvrije ruimte.

Verskillende wielewaalsoorten leiden een min of meer teruggetrokken leven, dat wil zeggen dat ze niet zo zijn ingesteld op het samen leven met andere soorten en ook niet met soortgenoten zeker niet in de broedtijd. Vandaar dat extra voorzichtigheid is geboden waar het gaat om onderbrenging in een gezelschapsvoliëre. Het is raadzaam om ze apart per paar in een vlucht met een aansluitend tocht- en vorstvrij nachtverblijf onder te brengen.

Hun voedsel dient te bestaan uit een rijk variatie aan insecten, rupsen, larven et en allerlei vruchten en bessen. Ik heb in de literatuur geen ervaringen van vogel liefhebbers met deze soorten kunnen vinden. Het komt mij voor dat ze eigenlijk alleen maar geschikt zijn voor diegene welke al voldoende ervaring hebben met vruchten- en insectenetende soorten en die bovendien over voldoende ruime accommodatie beschikken.

Afgebeeld zijn de navolgende soorten:

Oriolus oriolus, de **Wielewaal** welke met 2 rassen voorkomt in Europa, West-Azië tot India, Oost en Zuid-Afrika.

Oriolus chinensis, **Aziatische wielewaal**, welke met maar liefst 23 rassen voorkomt in het Himalayagebied en Noord-India, China, Zuid-oost-Azië, Indonesië en de Molukken.

Oriolus trailii, **Rode wielewaal**, welke met 4 rassen voorkomt in het gebied van de Himalaya, Yunnan en Zuidoost-Azië, Taiwan en Hainan.

Mountain Breeze Negatieve Ionen Generator

*
va.159,-
*

Speciaal ontwikkeld voor toepassing in vogelverblijven!

De enige Ioniser die op veiligheid is getest door TNO en op goede werking door de universiteit van Utrecht.

Ook te bestellen via uw dieren speciaalzaak

Voor informatie bel of schrijf naar:

Alg. dealer

Sponser Sun
Straat 6,
6031 EM Nederweert,
Telefoon: 04951-31810

Alg. dealer

Firma Krutzer Electro
Vroenhof 7,
6301 ND Valkenburg (L),
Telefoon: 04406-40458

Importeur:

STT
Postbus 20015
8202, AA Lelystad
Tel. 03200-50688* bgg. 50420

H U I S M U S

Tekst: prof. dr. Anthonie Stolk
Foto's: A. de Bruijn

Is er iets lichter en luchtiger dan een vogelbruiloft? Dat is er inderdaad, want bij veel van die gevleugelde zangers blijkt de daar-komt-de-bruid-vertoning helemaal niet zo licht en luchtig te zijn. De prille opbloei van hun liefde is niet meer of minder afhankelijk van grofstoffelijk bezit, hoe banaal dit ook in onze oren mag klinken. Neem nu de doodgewone mus, waarvan wij jaarlijks soms drie of viermaal de seksuele praktijken voorgeschoteld kunnen krijgen, maar waarbij toch alle tipjes van de spreekwoordige sluier nog lang niet werden opgelicht.

er zijn bezitters en vagebonden onder de mussen. Laatstgenoemden zwerven naar wat rond, trekken de aandacht oor hun luid gekwetter en lokken daarvoor meer mannelijke collega's aan. Vrij vliegende en vliegende vrouwtjes wordt het hof gemaakt en geeft zij zich niet onmiddellijk gewonnen, dan versterken de armoedzaaiers hun lawaai en beginnen nu werkelijk onuitstaanbaar te worden. Het tjilpen wordt luider, de staart opgericht, terwijl de gespreide vleugels laag worden gehouden. Bij de eerste aanleiding ontaardt de vertoning in een ordinaar gevecht. Als toehoorder zit je gewoon op een paring te wachten, maar het vreemde is dat dit onder die omstandigheden eigenlijk nooit gebeurt. Het gaat hier blijkbaar om een rotestbijeenkoms, een demonstratie om door veel geschreeuw zijn al of niet vermeend recht op te eisen. Het is zeker een huwelijksmarkt, waarvan enige gekke paartjes in een vrolijke stemming naar huis kunnen gaan. Dat huis, daar gaat het nu eigenlijk om, dat blijken die luidruchtige armoedzaaiers niet te hebben. Een mussengemeenschap kan zo dichtbevolkt zijn, dat niet elke man zich de eigenaar van een nestplaats kan noemen.

Zonder nestplaats geen nest (al is het ook een beetje rommelig en worden er in dit opzicht weinig eisen gesteld) en zonder nest geen huwelijkspartner. De vrouwtjes blijken zo uitgeslapen te zijn, dat ze nooit met zo'n vrolijke vagebond in zee durven gaan. Geen wonder dan ook dat er fel om de beschikbare nestplaatsen wordt gevochten en dat ieder zich de kaas zeker niet van zijn brood laat eten. Komt een plaats vrij (ons snelverkeer eist ook in de mussenwereld zijn tol en het aantal slachtoffers is soms aanzienlijk) dan wordt er hevig om dit voor de voortplanting noodzakelijke bezit gevochten en kan de gelukkige winnaar zijn vagebondstatus voor die van huiseigenaar vernieuwen. Een vrouwtje dient zich dan ook spoedig aan en de rest blijft op wieltes te lopen.

Als nestbezitter is de mannetjesmus een heel wat rustiger dier. Van brutaal geweld is nu geen sprake. Komt een geschikt vrouwtje in de buurt, dan laat hij vanuit zijn nest enige kwettergeluidjes horen: zijn huwelijksaanzoek, zogezegd. Het vrouwtje keurt de nestplaats, terwijl de bruidegom op de koop toe wordt genomen: diens kwaliteiten komen eerst op de tweede plaats. Wordt het nest afgekeurd, dan vliegt ze weg. De man stelt al-

les in het werk om zijn bezit zo goed mogelijk aan te prijzen. De gespreide vleugels gaan weer omlaag en er wordt diep gebogen. Er worden trilbewegingen gemaakt. Ook wordt de wijdgeopende snavel hoog in de lucht gestoken om daarmee een voedselbedelend jong na te bootsen. De moederlijke instincten van het vrouwtje worden daardoor gewekt en dit kan het pleit in gunstige zin voor de man beslechten. In afzienbare tijd kan nu (eventueel na restauratie van het oude nest) op de grijsachtige eitjes worden gewacht. Die met hun bruinrijze vlekken wel wat aan snoepgoed doen denken.

Wat de nestplaats betreft is de huismus helemaal niet kieskeurig. Gewoonlijk worden holten onder een dak of in een boom gebruikt. Nesten van andere vogels (huiszwaluwen bijvoorbeeld) zijn ook welkom, alsmede nestkasten. Als bouw materiaal worden grashalmen gebruikt, waardoor het geheel en wat slordige indruk maakt.

In het algemeen blijven huismussen het hele jaar door in de onmiddellijke omgeving van het nest, zodat het in de winter maanden ook als slaapnest kan worden gebruikt.

Aan de nestbouw doen beide partners

ose!

De /

*Huis
mus
en
mutaties*

mee. De binnenbekleding blijkt uit zachte veertjes te bestaan. Aan het broeden van de eitjes nemen beide partners bij toerbeurt deel. Het aantal eieren kan in de gematigde streken drie tot zeven per legsel bedragen, maar in de tropen wat minder, namelijk twee tot vier; blijkbaar omdat de leefomstandigheden daar wat gunstiger zijn. Na ongeveer twee weken verlaten de jongen het nest. De huismus is erg op zijn vrijheid gesteld, al blijkt hij ook graag in de buurt van de mens voor te komen. Voorzichtig als hij is, laat hij zich moeilijk vangen en tam maken is zeker geen eenvoudige opgave. De huismus is vrijwel over de hele wereld verspreid en als zodanig van de mens afhankelijk geworden. De lengte bedraagt bijna vijftien centimeter. De bovenzijde van het mannetje is bruin met zwarte strepen. De onderzijde is grijs. Witte vleugelstrepen. Karakteristieke zwarte bef. Grijs stuit die vooral in de vlucht blijkt op te vallen. Het vrouwtje is dof en mist de zwarte bef, de grijs stuit en de witte vleugelstrepen.

Als zaadeter is de huismus vooral op granen ingesteld. Komt hij plaatselijk in grote aantallen voor, dan vormt hij vaak een plaag, daar de dieren in de kortst mogelijke tijd een graanoogst totaal kunnen vernielen.

Tegen de huismussen zijn talloos veel campagnes gevoerd. Daarvoor werd in China zelfs de hele bevolking ingeschakeld. Overigens blijkt er echter tegen huismussen geen kruid gewassen te zijn. Hun aanpassingsvermogen is immers reusachtig groot. Als voedsel kan vrijwel alles worden gebruikt, tot het meest gevarieerde keukenafval toe. Toen nog paarden in het verkeer werden gebruikt, leefden ze voornamelijk van onverteerde graankorrels uit paardemest en van gemorst graan uit de voederzakken.

Het natuurlijk voedsel van de huismus omvat ook nog knoppen en vruchten, wormen en insecten. Voedselmethoden van een groot aantal andere vogels worden ook gebruikt. Zo kunnen ze als kwikstaarten jagen op laagvliegende insecten, als mezen tussen de bladeren scharrelen, als torenvalken staan te bidden en als vliegenvangers vanaf een zitplaats vliegende insecten vangen. Sommige bloemen worden ook stukgemaakt

(vooral gele crocussen bijvoorbeeld) maar daarvoor is nog geen in alle opzichten bevredigende verklaring gevonden.

Het is eigenlijk zeer bijzonder dat de huismus alleen in door de mens geschapen biotopen broedt. Het moet niet uitgesloten worden geacht dat hij (**Passer domesticus**) afstamt van de Spaanse mus **Passer hispaniolensis**. Een argument hiervoor is dat tussen beide soorten in Noord-Afrika bastaardering plaatsvindt, hoewel deze in Europa volkomen gescheiden leven. De ringmus **Passer montanus** is op sommige plaatsen ook in de nabijheid van de mens doorgedrongen, maar waar de huismus opdringt (zoals in India bijvoorbeeld) worden de ringmussen uit de steden verdreven. Ongetwijfeld moet het grote succes van de huismus gedeeltelijk worden toegeschreven aan zijn grote aanpassingsvermogen in voedselgewoonten. Hier speelt de mogelijkheid om voor het broeden gebruik van huizen te maken een belangrijke rol, alsmede de voorkeur voor granen. Als gevolg hiervan kunnen ze tot in het centrum van grote steden voorkomen en blijkt het mogelijk te zijn dat er in grote kassen huismussen leven die hun levenslang niet in de buitenlucht komen.

De huismus heeft door zijn aanpassingsvermogen de mens overal naar nieuwe streken kunnen volgen. Als gevolg daarvan komt hij momenteel talrijk voor in Noord- en Zuid-Amerika, Zuid-Afrika, Nieuw-Zeeland en Australië. Ze kunnen vaak tot een plaag worden en met het oog daarop is het eigenlijk onvoorstelbaar dat ze opzettelijk op sommige plaatsen ingevoerd zijn en zelfs aanvankelijk wettelijk werden beschermd. Men zag zich eerst laten weer genooddacht om die wetten weer in te trekken om plaats te maken voor bestrijdingsprogramma's. Toen was het echter al te laat om hun uitbreiding efficiënt tegen te gaan.

De sterke sociale binding speelt in de troepen van de huismussen een belangrijke rol.

Eten, slapen, in het stof baden worden gemeenschappelijk gedaan. Bij alarm wordt zo snel mogelijk een veilige plaats in de struiken opgezocht. Met behulp van een aantal eenvoudige geluiden wordt bijzonder doelmatig gecommuniceerd. Overbekend is daarvan het karak-

teristieke getjilp. Men zou hun roep voorname-lijk als een soort persoonsbewijs kunnen beschouwen. Met behulp daarvan blijven ze bij elkaar als ze zomaar in een boom niets zitten te doen of aan het rondscharrelen zijn. Verzamelt de groep zich in een boom om te gaan slapen, dan valt het vooral op. Overigens wordt de roep ook door het mannetje gebruikt om een vrouwtje te lokken en zijn territorium af te grenzen. De alarmroep blijkt anders te zijn, zodat vergissing op dit punt is uitgesloten.

Mussen zijn niet zo gemakkelijk in de volière te houden, maar met een beetje goede wil en zorg blijkt het wel degelijk mogelijk te zijn. Als voedsel worden haver en tarwe verstrekt, alsmede een voedselmengsel voor insectenetende vogels. Zachte vruchten, groenvoer, ei- en zachtvoer moeten in de zomermaanden bovendien worden verstrekt, alsmede mierenpoppen en meelwormen. Ook dan zal men veel levende insecten moeten verstrekken om tot broedresultaten te komen.

Interessant zijn de albino's die van tijd tot tijd kunnen optreden, waarbij de oorzaak vermoedelijk in de domesticatie door het leven in de stad moet worden gezocht.

Zo kan men ook van tijd tot tijd mussen met witte veren aantreffen. Liefhebbers in Engeland maar ook in ons land, getuige de ingezonden vogels op Vogel '88 in Breda, waar tevens de foto's zijn gemaakt, zijn in staat geweest om kaneelkleurige mutaties en witbonte vogels te kweken.

In de volière kan de zang van andere vogels voortreffelijk worden geïmiteerd. Als sociale vogel is de huismus zelfs bijzonder tam te krijgen. Hij houdt er dan ook van om door de verzorger gestreeld te worden en gaat ook bij dreigend gevaar onmiddellijk naar hem toe om bescherming te vinden.

usel

BANDVINKEN

betere resultaten in kolonie?

Tekst: Lucas Van Praet
Foto: Cees Scholtz

Bandvinken behoren wellicht tot de meest gehouden soort exoten en hoewel veel werken waarschuwen voor hun agressiviteit vinden veel liefhebbers dat die niet opweegt tegenover de talrijke voordelen die deze vogels bieden. Sommige dames vinden die vogels met hun overgesneden keel (cou-coupé in het Frans, cutthroath in het Engels) nogal luguber van voorkomen maar dit nadeel is nogal subjectief.

Een van de voordelen zou zijn dat ze volkomen winterhard zijn. Als er over tropen gesproken wordt huiver ik toch altijd wat bij die gedachte. Wie zorgvuldig het biotoop van onze bandvinken nagaat en ook de temperatuurtabellen bekijkt die daar ingevuld worden zal zijn vogels zeker niet straffen met ze buiten te laten overwinteren. Meestal verwijst men dan naar het gegeven dat de temperaturen in hun thuislanden wel eens in de omgeving van het vriespunt komen. Ik zal dit niet ontkennen maar dan moet men er ook bij zeggen dat het overdag opnieuw warm wordt en één of meerdere vriesnachten zijn zeker niet te vergelijken met de lange vorstperiode die wij in onze lage landen kennen. Men vergeet daarbij ook nog de factor vochtigheid. Bandvinken leven in zeer droge tot semi-aride gebieden en hebben een hekel aan vochtigheid. Dat het van de weinige prachtvinken zijn die ook zandbaden nemen is doodgewoon toe te schrijven aan de waterschaarste in

hun leefgebied. Sommige auteurs gaan zelfs zover te beweren dat ze helemaal niet in water zouden baden. De observaties die ik bij mijn vogels deed bewijzen echter het tegendeel. Ik moet wel toegeven dat het niet die uitbundige baders zijn als bijvoorbeeld muskaatvinken en bronzemannetjes. Meestal beperken ze zich tot wat rondhuppelen in het waterbad en het bevochtigen van buik en borst.

Sinds een twintigtal jaar had ik geen bandvinken meer gehouden tot ik enkele jaren terug bij een importeur een mannetje met gele keelband kon kopen. Volgens de man was het een jonge vogel en het prachtige rood zou er na de rui wel doorkomen. Ik liet hem in het ongewisse doch had net iets te weinig lef om op de prijs af te dingen omdat het een jonge vogel was. Ik betaalde dus graag het normale tarief van een zestal gulden. Er werd ook een popje aangeschaft en het

eerste jaar werden een achttal jongen grootgebracht, zeven mannen en één pop.

Het jaar daarop werd de vader aan zijn enige dochter gekoppeld en moeder werd afgegeven aan een liefhebber die een goede broedpop zocht voor zijn bandvinkman. De zeven jonge mannen, waarvan ik vermoedde dat ze split waren voor gele keelband, kregen een vrijgezellenbestaan in de gemeenschapsvolière. Vader en dochter gaven slechts een drietal jongen, drie mannen met normale keelband en volgens mijn veronderstellingen terug split voor geel. Ze kwamen het groepje vrijgezellen, waarvan er nog vijf overbleven, gezelschap houden. In 1987 werden de vijf meest forse mannen split voor gele keelband, in een aparte volière van ongeveer vijf meter op 1 meter, waarvan vier meter op één overdekt geplaatst. Op de scheiding van het overdekte en het onoverdekte deel groeit een fijnbladige vlierstruik als enige vorm van

De /

bepanting. Als nestplaatsen werden vijf zogenaamde parkietenblokken aangeboden. Ze hingen met een tussenruimte van ongeveer 75 cm in het overdekte gedeelte. Als gezelschap kwam er een koppeltje agaatdiamantduiven, twee soorten die zoals verwacht elkaar volkomen negeerden.

Vier van de mannelijke bandvinken hadden al bijna twee jaar vrijgezellenbestaan achter de rug, de vijfde man was een jong van 1986. Begin maart had ik bij een importeur een vijftal pas ingevoerde poppen kunnen kopen waarvan er blijkbaar slechts twee overjaars waren, de drie andere vertoonden nog de typische gele randen in de snavelhoeken. De eerste week van mei werden de vijf koppels bandvinken in de hoger beschreven volière gezet. Spoedig vormden zich de paartjes zonder dat er van enige ruzie sprake was. Na een drietal weken werden in de aangeboden berkeblokken twee nesten van vijf eieren aangetroffen. Door de aangebrachte kleurringen kon ik vaststellen door welke vogels de nesten gefrequentieerd werden. Dit gaf natuurlijk niet honderd procent zekerheid over het ouderschap maar aangezien steeds dezelfde koppels de nesten bezochten gok ik toch op een zeer grote kans dat het ook werkelijk de oudervogels waren. Ik kon vaststellen dat de twee volwassen poppen de eieren gelegd hadden en dit nauwelijks twee maand na de import. De drie andere poppen waren waarschijnlijk nog niet broedrijp. Op een dieet van miere-eitjes, buffalowormen, meelwormen, opfokvoer "Prima" en insektenvoer "Claus rood met honing" kwamen de jongen goed groot en reeds in het nest kon men de geslachten duidelijk onderscheiden. Enkele jongen vlogen zelfs uit met een vrij diep gekleurde keelband. Ook de grijswitte pennen die af en toe wel eens voorkomen bij jonge bandvinken ontbraken hier geheel zodat ik veronderstel dat hun voeding nogal evenwichtig en toereikend was. Naast dit voer kregen ze ook nog de gewone tropenmengeling, trosgierst en vogelmuur. Dat die laatste goed werd opgenomen kon men merken aan de groene aanslag op de snavels van de oudervogels. Deze beide koppels brachten in drie nesten respectievelijk twaalf en zestien jongen groot.

Eind augustus hadden ook twee van de jonge poppen eieren. De jongen pikten goed uit maar een van de koppels liet ze

na een viertal dagen in de steek. Toeval of niet maar het betrof juist die jongen die ik daags voordien in de hand had genomen bij de nestcontrole. Ik herinnerde me dan de vraag die ik van een liefhebber kreeg enkele jaren terug in verband met het ringen van jonge bandvinken. Steevast werden zijn geringde jongen in de steek gelaten of uit het nest geworpen. Ook het zwartmaken van de ringen bleek niet te helpen. Misschien hebben bandvinken een hekel aan "mensengeur" en gooien ze de jongen dan maar uit het nest of kijken ze er niet meer naar om. Bij de "late" jongen uit het andere nest kregen de vogels af te rekenen met koud-vochtig weer en het korten van de dagen. Vanaf het ogenblik dat de jongen uitvlogen werden ze dan ook met de vijf oude poppen en drie jongen uit een ander nest naar een kistkooi in de verwarmde vogelkamer gebracht.

De mannen werden apart gezet in hun overwinteringsvolière. 's Anderendaags zag alles er prima uit en de jonge bandvinkjes werden goed verder gevoederd. Of dit nu enkel door hun eigen moeder gebeurde of ook door de andere poppen heb ik niet kunnen vaststellen. Wat wel opviel bij die "late" jongen was de veel minder uitgesproken keelband, vrijwel ontbrekend bij één jonge man, en de aanwezigheid van grijswitte slagpennen bij enkele jongen. Blijkbaar hadden ze toch niet voldoende bouwstoffen binnengekregen om perfect op te groeien. In sommige werken vindt men evenwel dat ook in de vrije natuur de keelband veel differ is bij de jongen.

Al bij al kweekte ik van mijn vijf koppels in kolonieverband niet minder dan tweëndertig jongen, rekening gehouden met het feit dat twee van de poppen helemaal niet tot jongen kwamen. Eén liet haar jongen in de steek zoals hoger vermeld en de andere ging niet tot leggen over.

Met het koppel vader gele keelband x dochter ging het minder goed, alhoewel de eerste resultaten zeer gunstig leken. Ze hadden wel slechts twee jongen maar enkele dagen voor het uitvliegen stelde ik bij nestcontrole vast dat beide jongen een gele keelband hadden. Mijn veronderstelling dat de vererving recessief was bleek dus toch te kloppen. Om een week tijd verloor ik echter zowel ouders als jongen zonder dat er iets tegen te doen was. Geen enkele andere vogel in de volière werd ziek zodat van één of andere epide-

mie c.q. voedselvergiftiging zeker geen sprake was.

Er resten mij momenteel nog een vijftal splitmannen en hun dochter van dit jaar. Aangezien de dochters "kunnen" split zijn voor gele keelband hoop ik ze volgend jaar terug aan hun vaders of ooms te koppelen zodat er een kans bestaat dat er weer jongen met gele keelband opduiken. Dat ik dit in kolonieverband zal doen, na de gunstige resultaten met deze manier van broeden, hoeft zeker geen betoog.

In de loop van 1987 was ik zodanig door bandvinken gefascineerd geraakt dat ik, toen de gelegenheid zich voordeed, twee stel kocht van de Oostafrikaanse ondersoort (*Amadina fasciata alexandri*). Deze zijn meer geschubd op de borst en gepareld op de rug dan hun Westafrikaanse soortgenoten (*Amadina fasciata fasciata*). Laatstgenoemde worden ons meestal vanuit Senegal aangeboden terwijl de Oostafrikaanse ondersoort af en toe eens opduikt in een zending van Tanzania. Het lijkt met daarom ook aan te bevelen beide soorten afzonderlijk te houden in het kweekprogramma zodat we over twee raszuivere groepen vogels beschikken.

Aangezien ik 100% onverwante nakomelingen wilde werden beide koppels afzonderlijk gehuisvest. Het was reeds begin juli zodat besloten werd slechts één rondje te proberen. Het koppel in de buitenvolière vond zelfs dit nog teveel en de vier uitgepikte jongen werden na een zestal dagen in de steek gelaten. Weer was hieraan een nestcontrole voorafgegaan. Het koppel in de binnenvolière gaf me drie jongen, twee mannen en één pop. Zonder ik het wist waren ze in een ander nest reeds aan een volgende ronde begonnen. Terwijl de man zich vooral om de uitvliegende jongen bekommerde ging het popje vijftig broeden. Een poging om de jongen van dit laatste nestje een gesloten voeding om te doen liep falikant uit en ook nu werden de jongen aan hun lot overgelaten. De koppels werden gescheiden en ondertussen kon ik nog een importman op de kop tikken zodat ik volgend jaar ook met deze ondersoort kan verder broeden. Als niet-deelnemer aan tentoonstellingen zal ik het ringen dan maar achterwege laten en ook de nestcontroles zoveel mogelijk beperken.

usel

Zwarte Muggelarven

Steekmuggen als vogelvoedsel

Door prof. dr. Anthonie Stolk

De zwarte larven van de gewone steekmug *Culex pipiens* vormen voor insektenetende vogels een uitstekend voedsel. Ze kunnen in stilstaand ondiep water van sloten en plassen (eveneens in putten, regentonnen en dergelijke vaten) van de lente tot het najaar worden gevangen. Ze zijn ook heel goed te bewaren, maar dan dient men wel op de onaangename gevolgen van een muggenplaag bedacht te zijn. Met het oog daarop moet ook bij het voeren de grootste voorzichtigheid worden betracht. Men dient eigenlijk niet meer te voeren dan in korte tijd kan worden opgegeten. In een goed-afgesloten vitrine kan men uiteraard wat gemakkelijker te werk gaan.

De voortplanting laat ons een geïnteresante bijzonderheden zien. Voor de paring moeten mannetjes en vrouwtjes elkaar als soortgenoten herkennen. Dit gebeurt met behulp van geluid, een karakteristieke zoemtoon die door de vleugels wordt geproduceerd en van soort tot soort verschillend is. Dit brengt belangrijke consequenties met zich mee. Gaat een mannetje te vroeg op de vleugels, dan zijn deze nog niet geheel droog. Als gevolg daarvan is de frequentie nog te hoog en kunnen de soortgenoten niet anders dan een vrouwtje in hem zien. Wacht hij de daarvoor gestelde tijd rustig af, dan zijn de vleugels droog en gehard en kan hij het voor de man normale zoemgeluid produceren. Een geslaagde paring vormt dan hoegenaamd geen probleem.

Overigens kan ook een vrouwtje niet ongestraft tot te vlug opvliegen komen. De frequentie blijkt dan zo laag te zijn, dat de mannetjes niet beter weten dan dat ze niet met een vrouwtje van de eigen soort hebben te doen.

Als regel komt alles wel goed voor elkaar en wachten de dieren lang genoeg om zich als normale mannetjes en vrouwtjes te gedragen en tot paring te komen. Is deze achter de rug, dan gaan de mannetjes binnen korte tijd tegronde. Met de vrouwtjes gebeurt dit niet zo snel, want zij hebben nog een belangrijke daad voor het instandhouden van de soort te verrichten: de afzetting van de eitjes.

Het vrouwtje van vrijwel alle steekmugsoorten voedt zich misschien éénmaal na de paring, wat voor de ontwikkeling van

de eitjes in de eierstokken noodzakelijk is. De vrouwtjes van de meeste soorten zuigen zich daarbij vol met bloed, maar er zijn er ook die hiervoor plantensap of nectar gebruiken.

Als bloedleveranciers dienen niet alleen zoogdieren (de mens inclusief), maar ook vogels en amfibieën. Soms neemt het vrouwtje na het eiafzetten nogmaals een bloedmaaltijd.

Een in het larvestadium opgebouwde voedselreserve kan bij enige soorten voor de ontwikkeling van de eieren worden gebruikt.

Plaatselijk kunnen steekmuggen mens en dier groot nadeel bezorgen. Gelukkig blijkt er een groot aantal roofvijanden te zijn (waaronder veel insektenetende vogels) die het op hun leven hebben gemunt. Zo vormen ze een geliefde buit voor vliegenvangers en zwaluwen, om nu maar enige groepen te noemen.

Door de steekmuggen wordt heel wat gedaan om met succes ongunstige jaargetijden door te komen. Verschillende methoden werden ontwikkeld, die stuk voor stuk efficiënt kunnen worden genoemd. Zo worden door sommige soorten de eieren gedeponereerd op plaatsen, die in de lente of reeds tegen het eind van de winter onder water komen te staan. De larven vinden dan als het ware vanzelf een geschikt milieu om in alle rust tot ontwikkeling te komen. Droogte en kou worden door deze soorten uitstekend doorstaan en soms blijken de eieren en larven zich niet te kunnen ontwikkelen, als ze geen koudeperiode hebben doorstaan. In onze menselijke samenleving zou men

zeggen dat men hier van de nood eer deugd heeft gemaakt.

Bij een aantal soorten overwinteren de vrouwtjes als volgroeide dieren. Ze doer dit op plaatsen die weerstand kunnen bieden tegen de kou. Kelders, holle bomen en grotten kunnen hiervoor geschikte plaatsen zijn. Door steekmuggen kunnen in woestijngebieden dikschalige eieren worden gelegd. Zelfs na één tot twee jaar blijken die nog levenskrachtig te zijn. Er zijn zelfs gevallen bekend waarbij na tien jaar het uitkomen van de eieren nog heel goed plaats kon vinden. Van de steekmuggen zijn in totaal ongeveer tweeduizend soorten bekend. Ze zijn van andere mugachtige insekten te onderscheiden doordat de achterrand van de vleugels en de aders op de vrijwe doorzichtige vleugels gewoonlijk kleine schubben dragen.

De vrouwtjes van de meeste soorten blijken een lange steeksnuut te hebben waarmee als regel bloed wordt gezogen. In sommige gevallen wordt daarmee op meer vreedzame wijze een ander vocht getankt.

De sprieten of antennen van de steekmuggen zijn vrij lang en bij de mannetjes van lange afstaande haren voorzien. Bij de vrouwtjes blijkt de beharing slechts kort te zijn. De *Culex*-soorten onderscheiden zich doordat de muggen bij het rusten het lichaam evenwijdig aan de ondergrond houden, terwijl dit bij de *Anopheles*-soorten, de verwekkers van de malaria, schuin omlaag is gericht met de kop naar beneden.

Na de paring worden de eitjes op het wa

teroppervlak gelegd. Dit wordt op een heel speciale manier gedaan, namelijk in de vorm van kleine pakjes van ongeveer zeven millimeter lang, die enigszins aan een bootje of vlot doen denken en gewoonlijk tweehonderd tot vierhonderd eieren bevatten. Heeft het vrouwtje geen gelegenheid gehad bloed te drinken, dan zijn het er heel wat minder, maar toch altijd nog wel veertig tot tachtig. Dit in tegenstelling tot de malaniamuggen van het geslacht **Anopheles**, waarbij de eitjes door de vrouwtjes onregelmatig over het wateroppervlak worden verspreid.

Iedere soort steekmug blijkt zijn eigen voorkeur voor een speciaal watertype te hebben en zo worden ze zowel in zoet als in brak en zout water gevonden. Er zijn veel variaties wat betreft het milieu: sloten, plassen, meren, vijvers, maar ook kleine watertjes zoals boomholten, vervuilde plasjes en volgerende karrespoeren.

Komen de larven uit, dan zijn deze onmiddellijk aan hun karakteristieke houding te herkennen: de kop omlaag, terwijl het achterende van het lichaam het wateroppervlak raakt.

Doordat de larven zwaarder dan water zijn moeten ze kronkelende bewegingen maken om aan het wateroppervlak te komen. Bij gevaar gaan ze onmiddellijk omlaag, maar is dit weer geweken, dan weten ze niet hoe vlug ze weer naar boven moeten gaan. Ze moeten dit overigens ook wel doen, want intussen hebben ze na enige tijd in de diepte te hebben vertoeft een behoorlijke ademnood gekregen. Aan het wateroppervlak nemen de zwarte muggelarven de rusthouding aan, waarbij ze aan de ademhalingsbuis schuin omlaag hangen.

Heel karakteristiek zijn ook de beweeglijke poppen, die onmiddellijk aan hun brede borststuk zijn te herkennen. Dit borststuk is groot, krachtig ontwikkeld en van lange haren voorzien, terwijl het achterlijf uit negen segmenten is opgebouwd. Het voedsel bestaat uit klein plantaardig of dierlijk materiaal en wordt met behulp van twee ter weerszijden van de mond gelegen schuiers naar binnen gebracht. Bepaalde soorten voeden zich aan het wateroppervlak en andere op de bodem. De ogen zijn slechts klein. Bepaalde steekmugsoorten blijken van muggelarven te leven. Zwemmen wordt met kronkelende bewegingen gedaan.

Steekmuglarven kunnen in sterk-vervuild water nog leven, omdat ze voor hun zuurstofvoorziening niet op het water aangewezen zijn. De benodigde lucht wordt aangevoerd door middel van een

adembuis, die door het oppervlaktelaagje wordt gestoken en bovendien zijn gewoonlijk vier kieuwen aan de achterlijfspunt aanwezig. Evenals op het borststuk zijn ook op het achterlijf lange haren aanwezig.

De ademhaling van de pop vindt plaats met behulp van twee op de kop staande horentjes waarmee deze aan het wateroppervlak hangt. Eten doet de pop niet, maar voor het overige legt ze wel een behoorlijke activiteit aan de dag. De ontwikkeling geschiedt snel en neemt (afhankelijk van de watertemperatuur) ongeveer één week in beslag. Zo duurt ook het popstadium slechts kort, gewoonlijk niet langer dan enige dagen.

Na het openbarsten van de pophuid komt het volgroeide insekt naar buiten om zijn vrije leven aan te vangen. Als regel zijn er enkele generaties per jaar met uitzondering van de soorten waarvan de larven een roofzuchtige levenswijze hebben. Voor de ontwikkeling hiervan is meer tijd vereist.

De noordamerikaanse horzelsoort **Dermatobia hominis** slaagt erin een praktisch gebruik van een steekmug te maken. Zijn larven ontwikkelen zich in het lichaam van de mens, waarbij deze vlak onder de huid grote knobbels kunnen doen ontstaan. Het horzelmuggenlarve zou de eieren op de gastheer moeten afzetten, maar heeft als het ware daarvoor een knechtje gevonden in de vorm van een steekmug. Na deze gevangen te hebben, zet zij een aantal eitjes op haar af en laat ze die naar een menselijk slachtoffer brengen. De lichaamswarmte zorgt ervoor dat de eitjes na verloop van tijd kunnen uitkomen om zich vervolgens door de huid naar binnen te dringen.

Een merkwaardig gedrag legt ook de

Zuidaziatische en Afrikaanse steekmug **Harpagomyia** aan de dag die met de voorpoten mieren vangt en deze dwingt om een druppel vloeibaar voedsel als afgeperst geschenk uit de krop te laten komen.

Bij de Nieuwzeelandse **Opifex**-steekmug vliegt het mannetje boven het wateroppervlak om onmiddellijk met een uit de pophuid te voorschijn komend vrouwtje (van de luier in de sluier!) te paren.

Een vreemde eiafzetting werd ontwikkeld door de vrouwtjes van de **Leicestera**-soorten, die hun eitjes in kleine gaatjes in waterhoudende bamboestengels duwen na deze eerst op hun achterpoten te hebben afgezet.

Diezelfde pioniersgeest wordt gedemonstreerd door de larven van de **Mansonia**-soorten, die een middel hebben ontdekt om voor de ademhaling niet naar het wateroppervlak te gaan, omdat ze voldoende lucht weten te krijgen door met een zaagvormig lichaamsaanhangsel stengels van moerasplanten aan te boren, waarna de zich daarin bevindende lucht zonder meer voor hen beschikbaar is.

Het is ongelooflijk hoe in de levende natuur alle mogelijkheden worden benut en men soms tot de meest onwaarschijnlijke oplossingen weet te komen, oplossingen die op het eerste gezicht niet mogelijk schijnen te zijn, maar in de praktijk nog juist zijn te realiseren.

In een goed-afgesloten ruimte kunnen de steekmuggen zonder meer worden ingebracht. Heeft men in de kooi of voliëre moeilijkheden doordat de dieren wegvliegen, dan kunnen ze altijd nog in gedroogde toestand met het normale voedsel worden vermengd. In de goed-afgesloten vitrine heeft men deze moeilijkheden uiteraard niet. Ook niet bij het voeren van de larven.

Illustraties

Steekmug **Culex pipiens**.

a. Drijvend eierbootje waarin de eieren keurig netjes naast elkaar zijn geplaatst.

b. Bovenaanzicht.

c. Ei.

d. Larve met adembuis aan het wateroppervlak, zij-aanzicht.

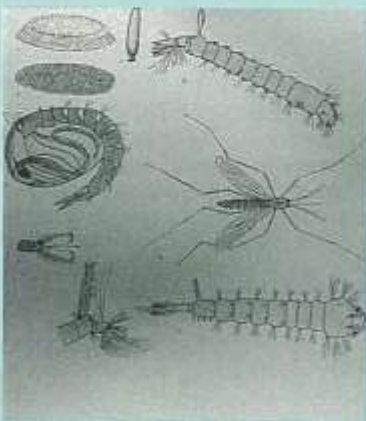
e. Idem bovenaanzicht.

f. Achtereind van de larve met adembuis.

g. Pop.

h. Volgroeide steekmug, vrouwtje.

i. Idem kop van het mannetje.

Hoe sterk is een vogel?

Als men als vogelliefhebber of vogelhouder deze vraag krijgt gesteld, volgt meestal een tegenvraag.

- Over welk soort vogel gaat het?
- Hoe is de konditie van de vogel?
- Onder welke omstandigheden wordt men met de vraag geconfronteerd?

Laten wij ons bepalen bij de vogelliefhebberij en met name bij de soorten die veel worden gehouden en gekweekt.

In eerste instantie wil ik mij beperken tot de vogels afkomstig uit de tropische gebieden.

Komen wij op een vogelbeurs of bij een importeur c.q. groot-handelaar, dan zien wij vaak zeer vele kleine soorten, maar ook wel grotere soorten in vrij kleine ruimten samengebracht.

Voor een vogelhouder die meestal ook het welzijn van een vogel bij zijn oordeel bij de aankoop laat meetellen, is een aanblik op een grote groep kleine vogels, pas gearriveerd uit een warm land en rillend in een guur klimaat als in Nederland, vooral in de wintermaanden, niet altijd zonder enig medeleven.

Hoe kan het ook anders?

De vogels die uit hun natuurlijke milieu worden weggevangen, moeten in enkele dagen zeer veel verwerken.

Het voer is anders, de rusttijden ontbreken, de temperaturen wijzigen, de reis speelt hun parten etc.

Dat er zoveel slachtoffers vallen is daarom niet te verwonderen. De vogels die de reis goed doorstaan worden door de (nieuwe) eigenaar extra verwend en juist dat kan nadelig voor de vogels(s) zijn.

Pas geïmporteerde vogels moeten zich binnen een korte periode zoveel narigheid laten welgevalen, dat het vaak onmogelijk lijkt deze in konditie te houden c.q. te krijgen.

Graag wil ik enige goede tips geven die uw aankoop ten goede kunnen komen.

- Zorg er voor dat u zich -liefst tevoren- op de hoogte stelt van het milieu waar de vogel van nature voorkomt. Er zijn voldoende boeken waarin u betrouwbare informatie kunt vinden;
- Zorg er voor dat de leefomstandigheden zoals temperatuur, voeder, schuilgelegenheid, licht, lucht e.d. goed zijn;
- Tracht een vogel vóór of tijdens het weekend aan te schaffen. U hebt dan enkele dagen de tijd om de vogel(s) te observeren. Blijkt de konditie achteruit te gaan, kunt u tijdig maatregelen nemen;
- Houdt uw vogels die pas zijn aangeschaft apart. De vogels krijgen dan de nodige rust en behoeven ook niet de belangrijkste voedselonderdelen, zoals levend voer, enkelvoudige zaden e.d. te ontberen;
- Geef zonodig wat exclusieve soorten voer in enkelvoudige vorm, zoals japans millet, senegalgiest, trosgierst e.d.
- Vermijdt temperatuurverschillen. Dit kost de vogels te veel energie;
- Houdt vooral kort na de aanschaf de daglengte aan die de vogels hadden vóór de import (zoek dit uit aan de hand van het land van herkomst).

Een aspect dat ook door vele vogelliefhebbers over het hoofd wordt gezien is de vogel(s) te acclimatiseren na de tentoonstelling.

Als de voor ons allen gezellige tentoonstellingsweek achter de rug is dan is het meestal zaterdag- of zondagmiddag. De vogels gaan dan in de vervoerskisten of doosjes en worden meestal vanuit een vrij warme ruimte overgebracht naar de kweekruimte. Bij de ene liefhebber is deze goed verwarmd en verlicht, maar bij de ander is de ruimte slechts vorstvrij en verstoken van kunstlicht.

Waar moeten wij na de tentoonstellingsperiode nu op letten?

- Hoe warm was de tentoonstellingsruimte? Hoe laat ging het licht aan en wanneer ging dat weer uit?
- Hoe groot was de vochtigheidsgraad?
- Waren er veel vogels in een betrekkelijk kleine ruimte?

Probeer uw expositievogels ook enige tijd te laten acclimatiseren, dus geleidelijke temperatuur en lichttoevoer c.q. afvoer. Laat de vogels niet te lang in hun "vervoersverblijf" bivakkeren, want ook dit kost veel energie.

Als uw vogels in hun vaste verblijf worden teruggebracht, laat dan enige tijd het licht branden of zorg er voor dat zij nog even, al is het maar een half uurtje, kunnen omschakelen.

Vooraf tropische vogels kunnen kwetsbaar zijn.

Meestal moet men eerst vervelende ervaringen opdoen voor dat men voorzichtig wordt. Mijn ervaring als vogelliefhebber is dat in nagenoeg alle verenigingen vóór de tentoonstelling een keurmeester verschijnt.

Deze door of vanwege de Bond opgeleide mensen zullen nagenoeg allen waarschuwen voor de door mij gesignaleerde aspecten.

Het valt mij echter ook op dat vele vogelhouders na de tentoonstelling wat te gemakkelijk met hun vogels omgaan veelal omdat zij nog helpen de kooien schoon te maken c.q. de tentoonstelling opruimen of men blijft nog wat "napraten".

Hoe goed ook bedoeld.

Elk uurtje dat uw vogels in de verzendkooien te lang doorbrengen, -soms de hele nacht- moet, als dit niet anders kan, worden vermeden.

Als men dan na het weekend komt met de mededeling dat er een paar vogels zijn doodgegaan wordt meestal de beschuldigende vinger uitgestoken naar de tentoonstellingsorganisatie. Het is dan te warm geweest of de vogels hebben op de toch gestaan, of de vogels hebben te veel voer gehad etc.

Merkwaardig is dat slechts bij enkele leden deze problemen voorkomen, terwijl de meeste liefhebbers geen problemen hebben gehad.

Een vogels is sterk als de eigenaar er voor zorgt dat zijn konditie goed blijft.

Hapziekte is te voorkomen

Over het ontstaan c.q. het optreden van hapziekte is in de afgelopen jaren regelmatig voorlichting gegeven, ook in Onze Vogels. Al die gegeven voorlichting heeft niet kunnen verhinderen dat veel mensen nog altijd denken dat alleen muggen als ziekteveroorzaker gezien moeten worden; er zijn minstens tien andere manieren om hapziekte in je vogels te krijgen zonder dat er ooit een mug aan te pas kwam. Uzelf bijvoorbeeld kunt de ziekte "inslepen" (in het eigen hok) door binnen te stappen bij een collega-fokker en met dezelfde kleren aan vervolgens weer het eigen hok binnen te stappen! De besmetting kan door vogels opgelopen worden via de voerbak, de zitstok, de kooibodem, door aanwezigheid van muizen en via insectenbeten, ook de beslist niet zeldzaam voorkomende "bloedluis" (=rode mijt) is een prima overdrager.

Op afb. 1 ziet u een vogel die aan de uitwendige vorm van hapziekte lijdt, die vogel zou er nooit zo uitgezien hebben als de EIGENAAR had geënt of had laten enten. Afb. 2 laat de prima verzorgde vaccinatie-set, zoals geleverd door Duphar, zien, de entstof heet Poulvac P Canary.

Met de zichtbare spuit (kunststof) wordt de inhoud van de twee links zichtbare flesjes homogeen gemengd (zorgvuldigt), de aldus verkregen vloeibare oplossing wordt middels een dubbele gegroefde naaldset ingebracht in het vleugelvlies (wingweb). Hoe dat correct gedaan moet worden is prima te zien of afbeelding 3. Na ongeveer een week dient u de geënte vogels te controleren, twee naaldprikken leveren twee entpokjes op, u kunt dat zien op afb. 4.

Wanneer op uw hok zo'n 100 vogels geënt zijn is het niet noodzakelijk om ze allemaal te controleren, als de reactie bij plusminus 20 vogels goed te zien is mag u best aannemen dat ook de overige vogels gereageerd hebben zoals het moet. De entstof is alleen via de dierenarts verkrijgbaar, dat komt doordat de entstof valt onder overheidsregelgeving, mag dus niet in bijvoorbeeld dierenspecialzaken worden verkocht. Dat kan als neveneffect hebben dat niet alleen de entstof maar ook een consult in rekening wordt gebracht door de dierenarts, hetgeen duidelijk prijsverhogend werkt. Niemand belet u om eerst (event. telefonisch) uit te zoeken waar de entstof het minst kost;

een andere mogelijkheid is om per vereniging centraal in te kopen, dat kan een slok op een borrel schelen. Bij centrale inkoop en dus ongelijke afname is het belangrijk dat de doses bewaard worden op de juiste wijze, in de koelkast dus.

Afgelopen jaar werd ik verrast door een fokker, onaangenaam verrast om precies te zijn. Hij had entstof gekocht en aangemaakte, had daar de oudervogels mee geënt en vervolgens de aangemaakte entstof weer in de koelkast gezet. Wanneer dan weer een nest jongen groot genoeg was pakte hij "gewoon" zijn entstof en.....! Welhaast een schoolvoorbeeld van hoe het niet moet, op die manier heeft enten weinig zin. Aangemaakte entstof dient of opgebruikt te worden of het restant moet weggegooid danwel vernietigd worden.

Naar mijn vaste overtuiging zou het voor kanaries en vinkachtigen een pluspunt zijn wanneer de fokkers het lukraak toedienen van antibiotica e.d. zouden staken en het zo uitgespaarde geld zouden besteden aan entstof tegen kanariepokken, het enig echte voorbehoedsmiddel tegen deze niet anderszins te beletten dodelijke ziekte.

J.K

Kleurkanaries

Piet Verdult

De standaard-eisen in de praktijk

Oranjeroodbruinpastel schimmel

Het pigment van de tot de bruinserie behorende oranjeroodbruinpastel kanarie, bestaat uit eumelanine in de bestreping en het tussen de bestreping liggend bruin uit phaeomelanine. Beide moeten ineenvloeien. Het rugdek moet, zoals we dat dan noemen vloeënd zijn. Het bruin phaeomelanine moet doorlopen tot op de borst. Ook op de flanken moet de bestreping samen met het tussenliggende bruin ineenvloeien. Het pigment dient al direct boven de snavel te beginnen. Vleugel- en staartpennen dienen goed en vol bruin te zijn. De pastefactor heeft zoals u weet een reducerende werking op het eumelanine. Dat wil zeggen dat het bruin kwalitatief minder zal zijn als bijvoorbeeld het bruin van de oranjeroodbruin

kanarie. Niettemin dient een goede oranjeroodbruinpastel toch wel een goede bruinfactor te hebben; een goed bruinbezit te tonen. De hoorndelen, snavel, poten en nagels dienen eenkleurig bruin te zijn. De oranjerode bijkleur moet diep, zuiver en egaal van tint zijn. Een matige schimmelfactor, een goede oranjerode bijkleur en de juiste hoeveelheid phaeomelanine bezit zijn de ingrediënten' om tot een goede oranjeroodbruinpastel schimmel te komen.

Kweekadvies

Man oranjeroodbruin schimmel split voor pastel (pastelverervend) maal oranjeroodbruinpastel schimmel pop. Beide vogels dienen een normale schimmelfac-

tor te bezitten, dus niet te intensief noch te veel schimmel. Men dient er tevens op te letten dat de vleugel- en staartpennen qua kleur niet te ver gereduceerd zijn. Dat betekent dat die duidelijk bruin van kleur dienen te zijn, niet te licht. Ditzelfde geldt in feite voor de gehele vogel. De oranjerode bijkleur moet van goede kwaliteit zijn ook op de flanken want juist daar is die bijkleur vaak wat te licht. Ook een goede schimmelverdeling over het gehele lichaam is vereist. Uit de aangegeven paring komen oranjeroodbruinpastel schimmel mannen en poppen; oranjeroodbruin mannen split voor pastel en oranjeroodbruin schimmel poppen. Een andere paring is oranjeroodbruinpastel schimmel man maal oranjeroodbruin schimmel pop. Hieruit komen oranjeroodbruin schimmel mannen split voor pastel en oranjeroodbruinpastel schimmel poppen. Bij een volgende kweek zijn deze jonge mannen goed in te zetten, mits ze uiteraard aan de gestelde eisen voor wat betreft kleur en tekening voldoen.

usel

Een derde paring kan zijn oranje-roodbruinpastelschimmel man maal oranje-roodbruinpastel schimmel pop. Hieruit komen allemaal mannen en poppen die gelijk zijn aan de oudervogels. Deze paring is overigens niet de beste omdat twee maal pastel het pigment te veel kan reduceren hetgeen vaak vooral in de vleugel- en staartpennen tot uiting komt.

Veel voorkomende fouten

Rugdek te streperig, niet vloeiend. Te weinig bruin over het geheel. Te weinig bruin op de kop en/of in de vleugel- en staartpennen. Bruin pigment begint niet vlak aan de snavel. Bijkleur: Oranje-rood niet diep genoeg, niet zuiver en/of niet egaal. Schimmelvorming niet egaal, te veel of te weinig schimmel. Te zwakke bijkleur. Bijkleur op flanken, dijen en/of onderlichaam te licht.

De poppen zijn het best geschikt voor de tentoonstellingen. De mannen bezitten over het algemeen te weinig bruin en is hun rugdek minder vloeiend.

De /

Vinken

Tekst: Cees van Berkel

Foto's: Ton de Bruijn, Horst Müller, N. Ferbeek W. Höpener, C. Scholtz

De vinken vinden we in de wetenschappelijke literatuur gerangschikt onder de familie **Fringillidae**. De 'lijsttrekkers' van deze familie zijn de drie geslachten welke onder de naam **Fringilla** bekend staan en die we kennen onder de Nederlandse naam **Vink**, **Blauwe vink** en **Keep**. Je zou kunnen zeggen, gelet op de plaats in de familie, dat deze drie de enige échte vinken zijn. Alle overige familieleden zijn dan de vinkachtigen. Over deze drie échte vinken gaat deze bijdrage.

De soorten:

Vink, *Fringilla coelebs*.

Ondersoorten en verspreiding: **F.c.moreletti**, Azoren; **F.c.madarensis**, Madeira; **F.c.canariensis**, Gran Canaria en Tenerife; **F.c.ombriosa**, Eiland Hierro; **F.c.palmatae**, Las Palmas; **F.c.africana**, Noordwest Afrika; **F.c.spodiogenis**, Tunesië; **F.c.coelebs**, Europa, Siberië Centraal Azië en Noord Afrika; **F.c.gengleri**, Britse eilanden; **F.c.sarda**, Sardinië; **F.c.schiebeleri**, Kreta; **F.c.solomkoi**, De Krim; **F.c.alexandravi**, Noord Iran en **F.c.transcaspica**, Zuid Transcaspica.

Blauwe of Teyde vink, *Fringilla teydea*.

Ondersoorten en verspreiding: **T.t.teydea**, Tenerife; **F.t.polatzeki**, Gran Canaria.

Keep, *Fringilla montifringilla*.

Verspreiding: Europa tot Japan, Noord Afrika, Noord India en China. Geen ondersoorten.

VINK

Signalement: Lengte 15 cm. Voorhoofdsband zwart, schedel en nek lei tot staaublauw, wangstreek, keel, borst en flanken wijn- tot bruinrood, buik vuilwit, onderstaartdekveren creme tot vuilwit, mantel kastanjebruin tot olijfgroen, vleugelpennen zwart met geelbruine zomen en een groenige aanslag. Op de vleugels witte banen doordat de middelste vleugeldekveertjes geheel wit zijn en de grote vleugeldekveren witte toppen hebben. Bovenstaartdekveren olijfgroen evenals de onderrug en de stuit. De pop mist de zwarte voorhoofdsband en is op de schedel en mantel meer bruingroen terwijl de onderzijde meer naar bruingrijs neigt. De snavel is bij man en pop loodgrijs van kleur en tijdens de broedperiode is die van de man duidelijk donkerder.

Onderling zijn er verschillen in kleurnuances tussen de rassen. Zo is de kop van *madarensis* meer bruingeelachtig, de kleuren van *africana* zijn overwegend

donkerder terwijl bijvoorbeeld *spodiogenis* over het geheel weer wat blauwer is.

Levenswijze:

De vink is in ons land een algemeen voorkomende vogel en er zullen zeker onder de vogelliefhebbers weinigen zijn die hem niet kennen. De voorkeur van de vink gaat uit naar loofbossen, parken en tuinen, maar we treffen ze net zo goed aan in landbouwgebieden, boomgaarden enz.. Hun nesten bouwen ze in bomen of struiken en in het laatste geval soms vrij laag bij de grond.

Van grasstengels, plantevezels, mossen enz., wordt een fraai en stevig komvormig nest gebouwd dat aan de buitenkant wordt voorzien van korstmos en daardoor geheel is aangepast aan de omgeving. De nestkom wordt bekleed met haar, pluizen en wol.

Alleen de pop is actief bij de nestbouw waarbij ze dan wel nauwlettend door de man wordt gevolgd. Deze laatste laat

juist dan veelvuldig zijn voortreffelijke zang horen. Was die zang in eerste instantie bedoeld voor het lokken van een vrouwtje, in dit stadium duidt de vink er zijn territorium mee aan. Waarschuwt als het ware zijn soortgenoten dat dát zijn gebied is.

Een legsel bestaat gemiddeld uit 4 tot 5 eieren waarvan de schaalkleur kan variëren van lichtblauwgroen tot roodbruin. Verder is de schaal bezet met donkere wolkjes, vlekjes en streepjes.

De broedduur bedraagt 12 tot 14 dagen en alleen de pop broedt. Alhoewel, wanneer zij het nest verlaat om wat te eten of zich te ontlasten, neemt de man haar waar maar voor slechts korte tijd. Het komt ook voor dat de man de pop op het nest van voedsel voorziet. De voeding bestaat uit velerlei zaden, bladknoppen, vruchten, bessen en, vooral in het broedseizoen, een rijke variatie aan insecten en ander levend voer. Het meeste voedsel vinden ze op de grond waar ze dan ook veelvuldig verblijven.

Pas uit het ei gekomen jongen hebben een lichtroze lichaamskleur en op kopje en rug bevinden zich lichtkleurige donsvleertjes. De bekjes zijn aan de binnenkant felrood van kleur. Met omhoog gehouden kopjes en opengesperde bekjes stimuleren ze de oudervogels tot voeren. De eerste dagen worden ze alleen door de pop gevoerd, wat later zal de man haar daarbij assisteren. Het nest wordt uiterst schoon gehouden. In het begin eten de oudervogels de ontlasting van de jongen op, wat later brengen ze die een eindje van het nest. Op de ontlasting, die dan verpakt is in een viesje, wordt als het ware gewacht. Zodra een jong het onderste gedeelte van het lichaam omhoog richt en de ontlasting deponereert op de rand van het nest, pikt een van de oudervogels dat direct op en vliegt er mee weg. Deze instinctieve handeling is kenmerkend voor alle vinkachtigen.

Ongeveer twee weken na het uitkomen verlaten de jonge vinken het nest. Ze zijn dan echt nog niet vliegvlug maar dat leert heel gauw aan. In hun uiterlijke verschijningsvorm doen ze sterk denken aan volwassen popjes. Op de leeftijd van ongeveer 3 maanden zet de jeugdruif zich in en deze periode duurt ongeveer 6 maanden. Geleidelijk kunnen we dan de jonge mannen van de poppen onderscheiden. Na de broedtijd trekken ze gezamenlijk in kleine groepen op.

Vink jong

In de volière.

Het is algemeen bekend dat de vink zich bij uitstek leent om in volières te worden gehouden en gekweekt. Regelmatig is daarover in dit maandblad al gepubliceerd. Alleen al vanwege de werkelijk schitterende zang is het houden van de vink de moeite waard. Edoch, wil men er echt mee kweken dan is de gezelschapsvolière niet direct de juiste huisvesting voor ze. Zeker niet als daarin ook nog soortgenoten worden gehouden. Het zijn pure territoriumverdedigers en dit gedrag kan dan tot problemen leiden.

Kweken met vinken zal het meest succesvol verlopen als ze paarsgewijs in een kleine vlucht worden ondergebracht. Zo'n vlucht dient dan wel te zijn beplant met liefst een of meer flinke struiken zoals vlier, liguster, cotoneaster of iets dergelijks.

De kweekresultaten zijn de laatste jaren duidelijk toegenomen en het is van het allergrootste belang dat zich dat voortzet. Er zijn steeds meer liefhebbers die zich daar specifiek op gaan toelagen en dat is een goede zaak. Vooral ook omdat met eigen kweek vinken gemakkelijker en betere kweekresultaten worden behaald. Nestelen ze in de natuur in struiken en bomen, in de volière maken ze ook gebruik van de bekende gespilde kanariënestkastjes.

Als nestmateriaal verstrekken we o.a. grashalmen, plantenworteltjes, uitgeplozen touw, vezels, mos en paardehaar. In de volière zien we soms dat ze kennelijk

op zoek zijn naar pluizen, spinsels en webben. In de kleinste hoekjes komen ze dan en de veelal wat kleverige materie wordt dan in en aan het nest verwerkt. Misschien toch wel de moeite waard om 's morgens in alle vroegte er op uit te gaan en met een als een tennisracket gebogen takje voorzichtig de in planten en struiken voorkomende webben te vergaren om vervolgens het geheel in de volière op te hangen. Gegarandeerd dat de vink pop dat ontdekt en het als nestmateriaal gebruikt.

De nestbouw wordt overigens voorafgegaan door de balts van de man. Als hij in broedstemming geraakt, wordt zijn zang luider en feller en tevens zal hij intens de pop achtervolgen. Daarbij gaat het er soms hard aan toe. Hij toont zich regelmatig in zijn beste houding waarbij de witte vleugelbanden en spiegels nadrukkelijk worden getoond. Vervolgens maakt hij met wat hangende vleugels heen en weer gaande bewegingen met het lichaam onderwijl zacht maar nadrukkelijk zingend. Dit alles herhaalt zich meermalen, want de pop is niet zomaar te verleiden. Evenwel, de aanhouder wint en op een gegeven moment toont zij zich ontvankelijk voor hem en laat ze de paring toe.

Is het allemaal zover, dan mag worden verwacht dat er eieren en jongen zullen komen. Rond de zesde dag kunnen we de jonge vinkjes ringen met 2.9 mm ringen. Gelet op het gedrag van de vinken waar het gaat om het schoonhouden van

het nestje, doen we er goed aan om de ringen van de voren zwart te maken of beter nog om ze te omhullen met een stukje ventielslang. Het gaat er om dat de ring niet opvalt. Als dat wel het geval is, verwijderen de oudervogels die gegarandeerd uit het nest en in dat geval met jong en al.

Gedurende twee weken na het uitvliegen worden de jongen door in hoofdzaak de man gevoerd. Zodra ze zelfstandig zijn, volledig onafhankelijk hun eigen kostje kunnen vergaren, kunnen ze het beste bij de oudervogels worden weggehaald en in een andere vlucht worden ondergebracht. Enerzijds omdat de pop meestal weer aan een volgend broedsel is begonnen en dus de rust gewaarborgd is en eventuele storingen worden voorkomen, anderzijds om de man niet de kans te geven dat hij op een zo kenmerkende agressieve wijze de jongen gaat achtervolgen. Vroeg of laat zal hij ze als rivalen zien, of het nu zijn kinderen zijn of niet. Dit kan soms tot slachtoffers leiden.

Als basisvoedsel verstrekken we een kwalitatief goed mengsel voliërezaden, onkruidzaden, eivoer en wat groen of fruit.

Keep man

Vinkener

19/15 MM

260

Ook gekiemde zaden, in verantwoorde dus kleine hoeveelheden, zijn uitstekend. Het is wel verstandig om het eivoer doorlopend te blijven geven. Uiteraard buiten het broedseizoen in aanmerkelijk kleinere hoeveelheden, maar dan toch wel om de een of twee dagen een beetje. Geruime tijd vóór het broedseizoen voegen we aan dat eivoer ook wat levend voedsel toe. Dit kan bestaan uit allerlei insecten, mierenpoppen, bladluizen, meel- en buffalowormpjes, rupsjes, kevertjes, spinnen, kleine krekers en sprinkhanen, pinky's enz.. Vooral de eerste levensdagen worden de jongen met uitsluitend levend voedsel gevoerd. Wat later neemt dat af en geleidelijk wordt dan weer overgeschakeld op voornamelijk zaden. Het is goed om dit nauwlettend te volgen en zodra er in toenemende mate zaden worden gevoerd de hoeveelheid levend voedsel te verminderen. Bij aanhouden de rijke levendvoerverstrekking bestaat de kans dat de oudervogels te vroeg aan een nieuwe ronde beginnen en de jongen in de steek laten. Vooral levend voedsel, dat in de regel een hoog eiwitgehalte bevat, stimuleert dat namelijk. Steeds vers en fris bad- en drinkwater als ook grit en maagkiesel gehören dagelijks voor de vogels beschikbaar te zijn.

Vermeld dient nog te worden dat een eenmaal in de volière gevormd paartje een verhouding voor het leven heeft. Als er dus door de een of andere oorzaak een van de partners komt te ontvallen, dan is het even in een nieuwe partner voorzien geen oplossing, in elk geval niet als dat tijdens de broedperiode zou voorvallen. Gewacht dient dan te worden tot het volgende voorjaar als weer een nieuwe cyclus aanvangt. Pas dan is de kans reëel dat de een de ander zal accepteren. Van beide kanten dient die genegenheid aanwezig te zijn, het moet echt klikken, maar dat is een gegeven dat voor alle levende wezens geldt.

BLAUWE VINK.

Signalement: Lengte ongeveer 17 cm. Een overwegend leiblaauw gekleurde vogel. Vleugels en staart zijn bruinzwart waarvan de slag en de staartpennen een grijsachtige zoom hebben. Op de vleugels een dubbele lichte grijsblauwe streep. Kin en keel zijn meer grijs en het grijs op de borst loopt over in blauw. Buik witachtig en de onderstaartdekveren grijswit. Snavel puntig en loodgrijs, poten

Vink man

Blauwe vink

oysel

De

licht hoornkleurig. De poppen zijn lichter van kleur en de rug is donker grijsachtig groen.

Jonge blauwe vinken lijken wat op volwassen poppen, ze zijn echter wat donkerder van kleur.

De zang is zeer melodieus en wordt met veel volume gebracht.

Levenswijze

Ze houden zich voornamelijk op in naaldbossen op hoogten van 1500 tot 2000 meter. In hun thuisland zijn het echte standvogels. Op de eilanden waar ze voorkomen komt ook de gewone vink, *F.c.canariensis* voor en die houden zich op in de loofbossen. Het zijn derhalve geen concurrenten van elkaar, elk heeft een zich in de loop van de vele jaren ontwikkeld eigen recht van bestaan.

De ruwbouw van het nest bestaat uit dennenaalden en plantewortels en de binnenkant van dit komvormige bouwsel wordt bekleed met zachte plantaardige pluimen en vezels en ook met dierenhaar. Deze vrijstaande nesten bevinden zich in de naaldbomen op grote hoogten. Een legsel bestaat uit 2-3 blauwgrijze eieren die bezet zijn met bruinzwarte stippen en vlekjes. Broeden doet alleen de pop en de broedduur bedraagt ongeveer 13 dagen.

Eigen kweek

Recentelijk zijn er met de blauwe vink in België kweekresultaten behaald, o.a. door Marc Deketele uit Waregem die ze ook heeft ingezonden op Vogel '88 in Breda.

Hij was al enkele jaren in het bezit van een paartje. In het eerste jaar werd er door de vogels twee maal een nest gebouwd en één maal een ei gelegd dat, zoals later bleek, onbevruucht was.

De winter van 86/87 hebben de vogels doorgebracht in een binnenvolière en in het voorjaar van 1987 zijn ze naar een rijkelijk beplante buitenvolière verhuisd. Na een tweetal weken begon de man achter de pop aan te jagen en half april vloog de pop met nestmateriaal rond. Ongeveer een week later had ze in een doorgezaagd parkietenblok een compleet afgewerkt nest vervaardigd van voornamelijk gedroogd gras. De nestkom was bekleed met watten, mos en pluimpjes. Ze legde daarin drie eieren en vanaf het eerste ei is ze tot broeden overgegaan. Zelden verliet ze het nest, alleen om wat te eten of zich te ontlasten. Ruim 14 dagen later, het was 13 mei, kwam het eerste ei uit, de navolgende twee dagen

de resterende 2 eieren. De jongen groeien voorspoedig en 12 dagen oud waren ze geheel bevederd. Enkele dagen later vlogen ze uit, het was toen 31 mei. Inmiddels had de pop alweer een nieuw nest klaar. De man voerde de jongen echter onvoldoende en omdat de pop weer overging tot broeden hadden ze het die dagen niet al te best. Toch is het gelukkig goed gekomen zij het dat er een van de jongen, 4 dagen na het uitvliegen, vermoedelijk aan een darmontsteking is dood gegaan.

Het tweede legsel bestond eveneens uit 3 eieren waarvan er één onbevruucht bleek te zijn. Op 18 en 19 juni zijn er twee jongen geboren. Het eerste jong werd echter al spoedig het nest uitgegooid en om alle risico's te vermijden werd het andere jong bij een koppel Diucavinken ondergeschoven. Aanvankelijk ging dat heel goed maar toen het 11 dagen oud was is het toch doodgegaan. Een derde legsel volgde en weer 3 eieren waarvan het eerste op 10 juli is uitgekomen. Op 11 juli volgde het tweede jong. Het derde ei was ook nu weer onbevruucht. Deze twee jongen hebben het niet gered en bij onderzoek door een dierenarts bleek dat de oudervogels dragers waren van een besmettelijke ziekte.

Opvallend gedurende de gehele broedperiode was dat zodra de pop ook maar even van het nest was, ze fel door de man werd achtervolgd. De jonge vogels liet hij met rust. Voeren deed hij maar sporadisch. Eind augustus kwam de man in de rui en ondanks dat bleef hij de pop zeer agressief achtervolgen. Uiteindelijk heeft ze dat met de dood moeten bekopen. De twee jongen van het eerste broedsel kwamen in die tijd ook in de rui. Ze zijn er goed doorheen gekomen, het bleken een man en een pop te zijn.

Ook de blauwe vink dient met 2.9 mm ringen te worden geringd.

Tijdens de winterperiode kregen de vinken een goede mengeling volierzaden en universeelvoer. Tijdens het voorjaar werd dat aangevuld met Claus insectenvoer. Dit laatste werd met meel- en buffalowormen door het universeelvoer gemengd en de vogels namen toen nog nauwelijks zaden op. Op het moment dat er jongen waren werd het menu nog verder uitgebreid met maden en diverse levende insecten zoals krekels, larven, muggen enz..

KEEP.

De Keep is in ons land een weinig voorkomende vogelsoort. Slechts af en toe nestelt hier een enkel paartje. Het zijn eigenlijk meer wintergasten.

Signalement: Lengte ongeveer 15-16 cm. Ze hebben een bruinachtig donker gevlekte kop en rug, een fraaie oranje- tot roestkleurige borst en dito schouderveren, oranje- tot roestkleurige banden op de vleugels, een witte stuit en grijswitte onderdelen. In de zomermaanden zijn kop en mantel diepzwart. De snavel is in de zomer donker hoornkleurig en in de winter duidelijk lichter van kleur. De popjes zijn veel minder sprekend van kleur en tekening, over het geheel meer bruin tot bruingeel.

Levenswijze:

Het nest wordt gebouwd in voornamelijk sparren, dennen en berken. Als nestmateriaal gebruiken ze allerlei plantdelen en reepjes boomschors. De nestkom wordt bekleed met haren en veertjes.

De 5 tot 7 eieren waaruit een legsel bestaat, zijn groenachtig tot cremebruin van kleur en vertonen donkere vlekjes. Alleen de pop broedt en de broedduur bedraagt ongeveer 14 dagen.

In het voorjaar en de zomer voeden ze zich in hoofdzaak met allerlei insecten en

larven; in het najaar en de winter met onkruidzaden en bessen.

De zang van de keep is van weinig betekenis. Het meest nog laten ze een metaalachtig 'kééééép' horen en daaraan hebben ze hun naam te danken.

Nog afgezien van het feit dat we de keep in ons land niet in de volière mogen houden, zijn ze daar ook minder geschikt voor. Ze zijn agressief van aard en derhalve zeker niet geschikt voor de gezelschapsvolière.

In de winter worden ze vaak aangetroffen in groepen, samen met vinken.

Volksnamen:

Aan de VINK zijn tal van volksnamen toegekend, o.a.: Schildvink, Slagvink, Toogvink, Botvink, Boomvink, Beukvink, Boekvink, Meivink, Suskewiet, Bosvink enz.. Ook de KEEP heeft er enkele, o.a. Bergvink, Eikelvink, Noordvink, Oranjevink enz..

Tot slot

Van de drie genoemde vinken is de zeg maar onze eigen gewone vink voor ons vogelliefhebbers het meest interessant. Zoals eerder opgemerkt wordt er steeds

meer met deze vogelsoort gekweekt en dat is verheugend. Ze verdienen het ten volle. Zelfs zijn er al wat mutaties opgetreden, o.a. isabel. Dat is echter nog niet eens zo belangrijk. Ik hoop wel dat de echt geïnteresseerde vogelliefhebbers er serieus mee bezig blijven. Ongetwijfeld zal het met de nakweek dan steeds gemakkelijker gaan. Ook voor de tentoonstellingen zijn ze geschikt. Op Vogel'88 in Breda waren er zo'n 30-tal ingezonden en de meeste ervan waren knap hoog gewaardeerd. Er zaten dan ook werkelijk schitterende exemplaren bij. Maar niet alleen de tentoonstelling is belangrijk, met name in Zuid Limburg vormen de zangconcouren een niet weg te denken activiteit van de talrijke vinkeniers. Zo'n zangconcouren is een geweldige happening, we schreven daar al eerder over. Juist daarom dient er alles aan te worden gedaan dat er op nog grotere schaal vinken worden gekweekt. Straks zullen we echt alleen maar aangewezen zijn op eigen kweek. Vinkenliefhebbers stroop de mouwen op, het is nog ruim voor twaalfen nog niet te laat dus. Succes!

Krachtvoer ook tijdens de vakantie

Het is bekend dat vele vogels na de broedperiode toch wat worden ondervoed. Dit komt dan omdat men "vergeet" de vogels kracht(e)voer te blijven geven. Vooral in de vakantieperiode, als de zorg voor de vogels aan anderen moet worden overgelaten, is de kans op conditieverlies groot. Het is van essentieel belang dat de vogels een goed krachtvoer krijgen, niet alleen in de broedperiode maar ook daarna. Zorg er dus voor dat uw vervanger dat niet vergeet. Zet een voldoende hoeveelheid droog krachtvoer klaar zodat de verzorger dan om de dag de benodigde hoeveelheid kan pakken en alleen maar wat rui moet maken alvorens het aan de vogels voor te schotelen. Nogmaals het is van groot belang.

Vakantie

Ook tijdens de vakantieperiode mogen de vogels die u houdt niets tekort komen. Als u voor meerdere dagen van huis gaat, zorg er dan in elk geval voor dat er iemand is die niet alleen een oogje in het zeil houdt maar uw vogels ook een optimale verzorging kan geven. Daarnaast dient er ook voor zorg te worden gedragen dat met name in binnenvolières een goede ventilatie plaats vindt. Laat uw vogels op warme dagen niet in een oven leven. Zo bruin bakt u ze toch niet?

Blauwwang rosella

De /

ose /

PLATYCERCUS ADSCITUS

Tekst: Cevab
Foto's: C. Scholtz

In het algemeen wordt aangenomen dat er van de soort *Platycercus adscitus* twee rassen zijn beschreven, te weten:

***Platycercus adscitus adscitus*, Blauwwang rosella** voorkomend in Noord Queensland, en

***Platycercus adscitus palliceps*, Bleekkop rosella** die voorkomt in Centraal Queensland tot Noord New South Wales.

In de Checklist van Howard and Moore, worden echter vier rassen genoemd. Naast *adscitus* en *palliceps* ook nog *P.a.mackaiensis* en *P.a.amathusiae*, beide domicilie hebbend in Noordoost Queensland. Ik denk dat dat veroorzaakt is door het feit dat er een zeer grote variatie schijnt te bestaan in kleur en tekeningspatronen, kortom in de verschijningsvorm van de bleekkop rosella. Hierdoor ook is het onderscheid tussen de blauwwang en de bleekkop lang niet altijd duidelijk kenbaar.

Volgens de bevindingen van Cayley zou men in vele streken geen twee vogels kunnen vinden die precies aan elkaar gelijk zijn. Vooral in het zuidelijk gedeelte van het verspreidingsgebied is die variatie bijzonder groot hetgeen ook veroorzaakt wordt door de regelmatige kruisingen die in de natuur plaatsvinden tussen de bleekkop en de gewone rosella, *Platycercus eximius*. Hoe dan ook, voorshands zullen we er alles aan moeten doen om waar het volièrevogels betreft, de raskenmerken zo veel mogelijk vast te houden.

De Blauwwang rosella meet 30 cm, heeft witte wangvlekken die aan de onderzijde overgaan in blauw en een groengeel gekleurde stuitbevedering. De buikkleur is blauw en het rugdek geelgroen.

De Bleekkop rosella is iets groter, meet 32 cm, heeft witte wangvlekken die aan de onderzijde niet blauw omzoomd of begrensd zijn, een duidelijk geler rugdek en de buikbevedering neigt meer naar grijsblauw.

Het verschil tussen man en pop is bij beiden, waar het kleur en tekening betreft, moeilijk of niet vast te stellen. Het voornaamste verschil zit hem in het totale formaat en de kop- c.q. snavelgrootte. Mannen zijn over het algemeen forsier en hebben een zwaardere kop en krachtiger snavel.

Bij de bleekkoppen heeft de volwassen man geen vleugelstreep, de poppen meestal wel.

Jonge vogels zijn over het geheel matter van kleur.

Broeden de vogels in hun thuisland in holten van eucalyptusbomen, in de volière kan men ze gebruik laten maken van een broedkast of broedblok welke een bodemoppervlakte heeft van ongeveer 20 x 20 cm, 40 tot 50 cm hoog is en een

Bleekkop rosella

invlieggat heeft van ongeveer 6 cm Ø.

Het samenstellen van een kweekkoppel is in het algemeen niet gemakkelijk. De vogels accepteren elkaar niet zo maar, ze zijn wat dat betreft bijzonder kieskeurig. Als het echter tussen beide goed accordeert, dan kan men broedresultaat verwachten.

Een legsel bestaat gemiddeld uit zo'n vijf eieren die alleen door de pop gedurende 20 tot 21 dagen worden bebroed. Ze vangt daarmee aan nadat het tweede of derde ei is gelegd. De man voert gedurende de broedperiode de pop op het nest en later, als de jongen er zijn, voert hij ook die plichtsgetrouw mee. Uiteraard ringen we de jonge vogels; ringmaat 6 mm. Drie tot vier weken nadat de jongen zijn uitgevlogen en nog enige tijd door voornamelijk de man zijn gevoerd, kunnen ze als zelfstandig worden beschouwd en van de oudervogels worden gescheiden.

Dit om schermutselingen te voorkomen. Met name de man kan zich nog wel eens agressief jegens hen gedragen.

De bleekkop rosella, overigens de meest bekende van de twee, is het sterkst. Het zijn geharde vogels die als hun huisvesting aan de eisen voldoet, dat wil zeggen ze een goed beschutte plaats biedt in de vorm van een al of niet aan de voorkant open nachthok, zonder problemen de winter doorkomen.

Van de blauwwang rosella wordt gezegd dat ze minder gehard zijn.

Baden doen de vogels graag, ze hebben daar duidelijk behoefte aan en ook daarvoor zullen er goede voorzieningen moeten worden getroffen.

Het voedsel dient te bestaan uit een kwalitatief goede zaadmengeling voor grote parkieten dat we dan nog wat kunnen aanvullen met vruchten, bessen, bladknoppen etc. en wat gekiemd zaad. Ook maagkiezel en grit mogen niet ontbreken.

Parkieten en wormen worden vaak in één noemer genoemd. Een periodieke wormkuur kan veel narigheid voorkomen.

ysel

Volière van de maand

Omdat wij vroeger van huis uit al in de buiten woonden, stond het bij voorbaat al vast dat ik als ik getrouwd was, ook in de polder zou gaan wonen. Ik begon met vogels houden nadat ik het juiste huis gevonden had met natuurlijk een grote tuin. Zo ben ik in 1978 begonnen met een stalen volière (zie foto 1) van boven 1/2" pijp en voor de onderkant 1" pijp. De totale lengte was 4 mtr 1,50 br. en 190 hoog. In de volière waren grasparkieten gevestigd en 1 koppel roodrugparkieten. Daar de volière steeds roestte werd besloten om een andere te bouwen. Maar omdat ik metaalbewerker ben was dat toch een probleem. Gelukkig was daar zwager Jo als reddende engel. Samen bouwen ging vlugger dan alleen. In de grond werd een betonnen fundering gestort van 50 cm breed en 50 cm diep met daarin draadeinden om de onderliggers 50x50 mm vast te maken. Het nachthok werd beslagen met 18 mm hechthout zowel binnen als buiten, met isolatie ertussen. Ook op het dak werd hechthout gebruikt afgewerkt met plastic golfplaatjes. De maten van de volière zijn: 0.7 mtr lang, breed 160 cm en 190 cm hoog. Het nachthok is 150 cm x 160 x 190 cm. In de winter wordt er tussen de opstaande balkjes plexiglas gemonteerd van 5 mm dik, want het kan hier behoorlijk stormen, vriezen enz. Ook is er een elec. kachel geplaatst in het nachthok. In deze volière zitten 5 koppels Agaporniden alsmede hun jongen.

Ik ontdekte via een huis aan huis actie, dat er in Axel een vogelclub bestond (nbvv) waar ik me onmiddellijk bij aansloot. Van sommige leden van deze club kreeg ik enorm veel informatie over kweek enz. en ontdekte ik dat je beter van een collega vogels kunt kopen dan van een handelaar.

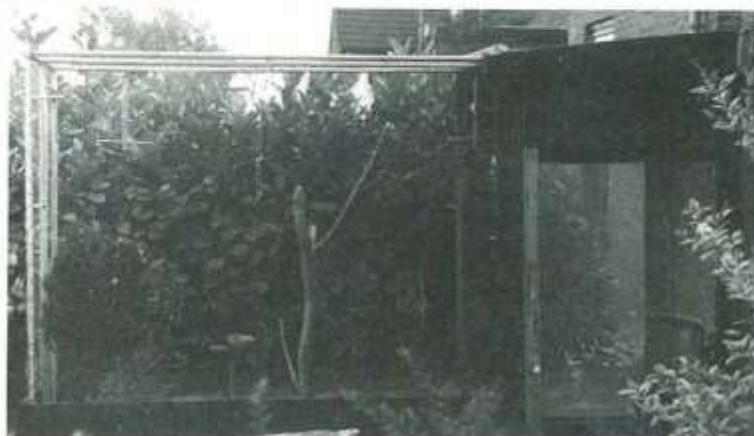
Toen ik in 1987 besloot om ook andere vogels dan agaporniden te houden, werd er nog een volière bijgebouwd (zie foto 3). Deze is 4 mtr lang, 1.50 m breed en 1.90 m hoog.

Het nachthok is 150 x 150 x 190 en heeft een voorportaalje voor voer e.d. Alles is geïsoleerd en verwarmd en ook hier weer het plexiglas tegen barre weersomstandigheden. In deze volière zijn Jap. nachtegalen gevestigd, alsmede rijstvogels, bandvinken, zebravinken en diamantduifjes. Het kweken hiermee doe ik in broedkooien in mijn garage zodat ik alles zuiver kan houden. De kweek is voor mij, met veel succes op tentoonstellingen, verlopen.

Nu staat er voor de zomer weer een bouw op het programma maar nu over de gehele breedte van de tuin zo'n 25 meter. Het liefst zou ik heel de tuin overdekken maar dat is natuurlijk niet mogelijk. Ik beleef enorm veel plezier aan mijn hobby en zie altijd weer uit naar uw blad

ONZE VOGELS. Alleen Agaporniden staan er naar mijn gevoel te weinig in, maar ja er zijn ook zoveel verschillende soorten vogels.

J.M. van Drongelen, Axel

Roodoog onder kanaries, phaeo, lutino of .....

Als bij onze klassieke kleurkanaries één van de twee basispigmenten wordt verhinderd zich te manifesteren, houden wij een roodoog over. De inofactor is één van de factoren, die daarvoor verantwoordelijk kan zijn.

De inofactor is een onafhankelijk vererfende factor, dat wil zeggen dat deze factor niet gekoppeld is aan het geslachtschromosoom. Een niet geslachtsgebonden factor dus, daarom zullen de oudervogels, zowel de vader als de moeder, die factor beiden moeten bezitten en dat kan zichtbaar of split zijn, willen ze die factor zichtbaar aan hun nakomelingen doorgeven. Als slechts één van de ouders de inofactor bezit dan zal dat niet zichtbaar op de nateelt tot uiting komen, wel kunnen er dan onder de jonge vogels exemplaren zijn die split zijn voor ino (is phaeo).

Bij de ino is het zwarte pigment verdwenen, ook het pigmentbezit in de ogen is niet aanwezig en daarom is er sprake van een roodoog. De klassieke isabel heeft bij de geboorte ook wel een rode tint in de ogen maar met het ouder worden zien we die oogkleur donkerder worden. De rode oogkleur bij de ino blijft, niet alleen de jonge vogel maar ook de oudere ino's houden blijvend de rode oogkleur. We weten dus, dat bij de ino het zwarte pigment verdwenen is, dat komt omdat de inofactor het verschijnen van eumelanine verhindert. Eumelanine is zwart maar ook voor een deel bruin van kleur.

Bij de ino is dus sprake van een aanzienlijk pigment verlies. De ino kan genetisch groen, bruin, agaath of isabel zijn en aangezien de oogkleur altijd gekoppeld is aan het pigment dat de vogel bezit, is het dan ook niet verwonderlijk dat er veel verschil is in de oogkleur van ino's.

We hebben gezien dat de isabel, de lichtste kleur van de klassieke kleurkanaries, vooral in het nest een erg lichte oogkleur heeft, zo zal de agaath, de bruine en ook vooral de groene kanarie al naar gelang zijn donkerder pigmentuiting ook een donkerder oogkleur bezitten.

Zetten we nu een groene en een isabel ino, die we dus in het vervolg phaeo zullen noemen zolang we noemenswaardig

pigment zien, naast elkaar dan zien we dus niet alleen verschil van pigmentbezit in de bevedering maar ook zien we duidelijk verschil in pigmentbezit betreffende de ogen. Hiermee hebben we dan een verklaring voor verschil in oogkleur bij phaeo's onderling.

Eerder is gesteld, dat bij phaeo's het eumelanine (zowel het zwarte als het bruine eumelanine) zich niet kan laten zien en wat daar dan nog aan pigment overblijft is het PHAEO MELANINE. Vandaar de naam PHAEO i.p.v. ino.

Phaeo melanine is het bruine pigment dat door de inofactor niet wordt belet zich te uiten. De isabel is zoals gezegd de lichtste en de groene de donkerste klassieker, het is dan ook niet verwonderlijk maar volkomen normaal dat de genetisch groene phaeo, aanzienlijk meer aan bruin kan laten zien als de phaeo die genetisch isabel is. We zouden kunnen zeggen dat er bij de isabelphaeo maar weinig meer aan pigment te bespeuren is en dat geldt evenzo voor phaeo's uit de agaath serie. Deze phaeo's hebben wat de standaard zegt een niet noemenswaardig pigment overgehouden en daarom zijn deze als tentoonstellingsvogels niet waardevol. Misschien kunnen we het nog duidelijker zeggen, stel dat we bij onze agaath alle zwarte kleurstof wegdenken, wat hebben we dan aan pigment nog over?

Niet veel, dat is duidelijk, maar niet alleen het zwarte pigment is bij de phaeo verdwenen, ook het bruine eumelanine werd verhinderd op te treden en wat dan nog overblijft is het bruine phaeomelanine hetgeen bij een goede phaeo maximaal in marmeringspatroon aanwezig moet zijn.

De bijkleur van de phaeo kan zowel wit, geel als oranje zijn, respectievelijk dus zilverphaeo phaeo en phaeo oranje-rood. Ook andere factoren kunnen in de phaeo's worden ingekweekt, b.v. de ivoorfactor en bij die phaeo ivoren zien we soms echte prachtexemplaren.

We onderscheiden dus phaeo's uit de groen- en bruinserie duidelijk uit die van de agaath- en isabelserie, op de vraag of we te maken hebben met een phaeo uit

de groen- of bruinserie is het antwoord minder makkelijk te geven. Wel is zeker, dat een phaeo die bij benadering aan de tentoonstellingseisen voldoet, uit de groen- of bruinserie zal moeten komen. Zoniet dan blijft er weinig aan phaeo melanine over om ook maar iets terug te vinden op die vogel wat volgens de standaard geëist wordt.

Phaeo's met een niet noemenswaardig pigment zullen voor de tentoonstellingen gekeurd worden als vetstofvogels met rode ogen, dus vogels met de witte bijkleur als ALBINO, gele bijkleur als LUTINO en rode bijkleur als RUBINO. Dit is m.i. ook een zeer juiste stelling, als er geen noemenswaardig pigment meer aanwezig is, is het onzin om nog een waardering te geven voor pigment wat niet of nauwelijks te zien is. We kennen nog een roodoog t.w. de satinet. Deze factor vererft wel geslachtsgebonden en verhindert het phaeo melanine zich te manifesteren, eigenlijk het tegenovergestelde van de inofactor, we gaan er daarom hier dan ook niet verder op in.

A. van Eck

Pracht gorsvink (*Poospiza ornata*)

In het voorjaar van 1986 kwam ik een paartje pracht-gorsvinken. De vogels waren mij niet onbekend, een kennis van mij had ze ongeveer een jaar in de volière gehad waarin ze overigens niet tot broeden zijn gekomen. Dat jaar hebben de vogels binnenshuis doorgebracht. Omdat ik pas verhuisd was moest de buitenvolière nog gebouwd worden, vandaar.

In december van datzelfde jaar begon het paartje met alles wat ze aan nestmateriaal konden vinden of er voor aanzagen, in een voerbak te slepen. Iedere dag moest de bak worden leeggemaakt. Dit duurde zo'n veertien dagen toen ik de gedachte had dat het wel eens menens kon worden. Ik heb de vogels toen in een broedkooi van 80 cm breed, 70 cm diep en 110 cm hoog ondergebracht met in die broedkooi een tralie nestkastje. Nog diezelfde dag bouwden de vogels daarin een nest en twee dagen later legde het popje haar eerste ei. Dit ging overigens wel met de nodige moeite, het bleek een windei te zijn; een lege dop dus. Twee dagen later volgde er een goed ei doch de vogels gingen niet tot broeden over. Toen ik na een dag of tien het nest controleerde, zag ik dat er een ei was bijgelegd en de daarop volgende dagen werd dat laatste ei nog door twee eieren gevolgd. De vogels gingen toen wel broeden en wat later bleek dat er twee eieren bevrucht waren. Na ongeveer 12 dagen zijn die eieren ook uitgekomen en de jongen werden prima door de pop gevoerd dit nadat zij door de man was gevoerd. Op de derde dag lag er een van de jongen dood op de grond, het andere jong mankeerde echter niets en groeide voortreffelijk. Toen dat 6 dagen oud was heb ik een ring aangelegd; ringmaat 2.5 mm. Een dag later bemerkte ik aan de oudervogels dat er iets niet in orde was en bij controle zag ik dat dat ene overgebleven jong dood in het nest lag. Ik heb toen het ouderkoppel meteen gescheiden. Op vrijdag 28 mei 1987 was het zover dat de vogels in de buitenvolière konden. Die volière is 5 m lang, 3.20 m diep en 2m hoog en zwaar beplant met een grote taxus, wat sparretjes en vlier. Wat bodemplanten, grote steen en stukken wortelstronk geven het geheel een natuurlijke

aanblik. De achterwand van die vlucht is een stenen muur die ik met stukjes houtstronk en bossen brem en heide wat heb aangekleed.

De gorsvinken zaten nog geen half uur in de volière of de man was al volop aan het

Tekst: P. Schepers
Foto: A. de Bruijn

nestelen in een vlierstruik. Enkele dagen nadien bleek de pop toch liever een nest te hebben in een spar en togen ze daarin aan het werk. Ongeveer tien dagen later werd daarin het eerste ei gelegd, tijdens

de volgende dagen door nog twee eieren gevolgd. Alle eieren bleken bevrucht te zijn en op de twaalfde dag waren er drie jongen geboren. Beide oudervogels voerden ze dat het een lust was. Het is werkelijk onvoorstelbaar om te zien hoeveel voedsel er op een dag aan de jongen wordt verstrekt. Het is een prachtig gezicht om de oudervogel met een bek vol buffalowormpjes op de rand van het nest te zien zitten om vervolgens in elk opengesperd bekje wat wormpjes te propfen. Dan weer snel terug om een meelworm te halen die, na te zijn stuk gebeten, in zijn geheel in een klein bekje verdwijnt. De jongen groeiden fantastisch en op de vierde dag zijn ze met 2.5 mm ringen ge-

Japanse Meeuwen

Wat zegt de standaard over de witte

Foto: Ton de Bruijn

ringd. Een van de jongen presteerde het om op een leeftijd van 9 dagen uit te vliegen; de andere twee volgden de dag er na. Overigens kun je niet van uitvliegen spreken; het is meer kruipen en fladderen van tak tot tak. Niettemin zie je dagelijks vorderingen en op een gegeven moment zijn ze vliegvlug. De jongen zijn als ze het nest verlaten nog erg klein van stuk en hebben praktisch nog geen staart. Ze zijn mooi bestreepd en zien er bijna net zo uit als jonge kastanjeborst gorsvinken.

Het voedsel dat ik mijn vogels geef is zeer gevarieerd. Gemengde tropenzaden, diverse onkruidzaden, universeelvoer, ei-voer gemengd met Cédé Mix en wat rui gemaakt met honingwater of gekiemd zaad, in melk geweekt brood en als levend voer mierenpoppen (diepvries), meelwormen, buffalowormpjes en insecten die ik met een sleepnet al fietsend langs de slootkanten vergaar.

Ook schep ik allerlei waterdieretjes zoals muggelarven, kleine bootsmannetjes, water pissebedden en grotere waterlooien. Bootsmannetjes zijn kleine zwarte kevertjes die gemakkelijk slepend tegen de kant zijn te vangen. Volgens mij zijn die een waardevol voedsel. De meelwormen geef ik zelf vooraf al goed te eten. Ik verstrek ze slablad, brood, mier en schijfjes appel. Ze zien er dan altijd mooi en blinkend uit.

Na het uitvliegen kreeg je de jonge vogels maar zelden te zien, dat duurde zeker wel zo'n drie weken. Al die tijd hielden ze zich uiterst stil en dicht tegen elkaar zaten ze in het groen. Het ouderkoppel is nog wel aan een tweede broed begonnen maar dat is helaas een mislukking geworden. Als medebewoners zaten in dezelfde volière een paar Chileense bergvinken, Formosa timalies, kaneelmeesjes, elfenastriden, napoleonnetjes, blauwfazantjes, witwang leeuwerikjes en een paartje grondvogels. Ik heb nog wel geprobeerd er ook een paartje kastanjeborst gorsvinken bij te plaatsen, maar die vochten constant met de pracht gorsvinken zodat ik die maar weer vlug verwijderd heb.

De witte Japanse meeuw is geen albino, haar ogen bevatten de normale hoeveelheid melanine. Enig verschil in oogkleur is echter wel merkbaar, hoogstwaarschijnlijk hangt dit af van welke kleur de witte meeuw maskeert. Wordt zwartbruin gemaskeerd, dan zal de oogkleur hoogstwaarschijnlijk donkerder zijn dan bij maskering van bijvoorbeeld roodbruin.

De witte meeuw is ook geen vogel die door een mutatie, zoals bij de zebravinken, is ontstaan. Onder een witte meeuw verstaan wij de meeuw die wij uit bont kweken. Het ontstaan van de witte Japanse meeuw kan namelijk alleen verklaard worden als een combinatievorm van een dominant bont- en recessief bontfactoren. Iets dergelijks zien wij ook bij de grasparkieten in de gele- en witte zwartogen.

Een witte meeuw moet de volgende bontfactoren bezitten:

- a) de dubbele dominant bontfactor en de dubbele recessief bontfactor. In formule ziet zo'n meeuw er zo uit Db//Db, rb//rb.
- b) de enkel dominant bontfactor en de dubbele recessief bontfactor. In formule ziet zo'n meeuw er zo uit Db*//Db, rb//rb.

Deze witte meeuwen noemen wij respectievelijk dubbel- en enkelfactorig. Dit dubbel- en enkelfactorig slaat uitsluitend op de dominant bontfactor. Een witte meeuw moet altijd de recessieve bontfactor dubbel bezitten, maar kan wel de do-

minantfactor enkel of dubbel bezitten. Reeds bij enkelvoudig bezit toont de dominant bontfactor immers haar aanwezigheid. Een Japanse meeuw met één of meer dominant bontfactoren, maar met één recessief bontfactor is een bonte meeuw en kan nooit wit zijn.

Gehele bevedering:

Zuiver wit, zonder bontvorming.

Snavel:

Hoornkleurig.

Poten en nagels:

Hoornkleurig

Ogen:

Bruin tot roodbruin

KEURTECHNISCHE AANWIJZINGEN

De witte Japanse meeuwen moeten smetteloos wit zijn, zonder bont of onreinheid. Aangezien de witte meeuwen uit bont worden gekweekt kunnen wij soms nog wat gepigmenteerde veertjes in de bevedering waarnemen. Dit zal moeten worden gestraft bij kleur. Witte meeuwen die niet schoon zijn, wat vooral tot uiting komt in een wat gelige kleur van de staart- en vleugelpennen moeten worden gestraft bij kleur. Veel witte Japanse meeuwjes hebben een wat dunne bevedering rond de oopening. Dit is op de eerste plaats een konditiefout. Wanneer de rose huid erg doorschijnt moet dit ook worden gestraft bij kleur.

KALENDER 1988

De zwartgele vliegenvanger

De op het kalenderblad afgebeelde vliegenvanger heet officieel Narcis- of Gele vliegenvanger (*Ficedula narsissina*). Hij hoort, net als onze Bonte vliegenvanger tot de holenvliegenvangers, geslacht *Ficedula* en niet *Muscicapa*, zoals onze Grauwe vliegenvanger. De Narcisvliegenvanger is een prachtig vogeltje, waarvan vooral de oranjegele keel en stuit, de gele wenkbrauw en de witte onderstaartdekveren opvallen. Ik noem deze omdat ze op de foto niet allemaal tot hun recht komen.

Het vrouwtje is donker gekleurd dan het mannetje. Zij is meer bruinachtig met een gele stuit, rossige bovenstaartdekveren en witte onderdelen. Het woongebied van deze schoonheden bevindt zich in zuidelijk China, Mantsjoerije, Korea en Japan. Daar zijn het zomervogels, die de wintermaanden doorbrengen op de Filipijnen en in Indonesië. (Men heeft mij daar eens zo'n vogeltje laten zien, maar ik wist toen niet wat voor soort "burung" het was.). De biotoop van deze vogeltjes zijn de loofbossen met weinig ondergroei op hoogten tot ca 2000 m. Narcisvliegenvangers nestelen bij voorkeur in holle bomen, maar benutten ook wat graag nestkastjes. In Korea hebben twee professoren daar gebruik van gemaakt om aan de weet te komen welk voedsel de jongen nuttigden. Deze kregen gedurende een uur een bandje om de hals zodat ze het voedsel niet in konden slikken. Het werd gedaan bij 715 individuen en de heren vonden vooral rupsen van nachtvlinders, insecten, spinnen e.d. Maar liefst 70% bleek erg schadelijk te zijn! Het nest is open, komvormig en hierin komen doorgaans 5 eitjes te liggen. Ze hebben een roze tint met oranjekeurige vlekjes. De eieren worden door beide seksen beurtelings 12 dagen bebroed en het kroost vliegt uit na ongeveer 15 dagen. De legsels hebben nogal te lijden vanwege predatie door klauwier en "chipmunks" (gestreepte eekhoorns). In Japan fungeren deze vliegenvangers dikwijls als waardvogels voor Oosterse koekoeken.

Meindert de Jong.

Geslachtschromosomen van vogel

Verschillen en overeenkomsten

Door: Inte Onsman.

Vooruitlopend op een artikel over het X-chromosoom van grasparkieten, zal ik eerst een artikel wijden aan een opmerkelijk verschil tussen de geslachtschromosomen van zoogdieren en vogels.

Toen in de vijftiger jaren dankzij nieuwe technologieën het chromosomen onderzoek opnieuw ter hand werd genomen, openden twee belangrijke ontwikkelingen de weg naar nieuwe ontdekkingen. De eerste ontdekking was, dat colchicine (oorspronkelijk een plantaardig geneesmiddel tegen jicht) de celdeling in het stadium van de metafase blokkeert. Dit heeft tot gevolg dat een groot aantal cellen in een met colchicine behandelde celkweek als het ware in de metafase wordt "bevroren". (zie schema) Door ze vervolgens in een speciale zoutoplossing te plaatsen nemen ze water op waardoor ze opzwellen zodat de chromosomen in de kern zich kunnen spreiden en zodoende beter zichtbaar worden. Veel van dergelijke technieken werden toegepast door Susumo Ohno, een forse japanse celbioloog met een snor die in 1953 naar de Verenigde Staten ging om onderzoek te doen naar het gedrag van geslachtschromosomen en zijn onderzoeken zouden leiden tot een aantal opzienbarende ontdekkingen en hypothesen.

Reeds in 1949 werden door Murray Barr en E.G. Bertram in de zenuwcellen van een vrouwtjeskat een klein donker lichaampje gevonden evenals in de meeste lichaamscellen. Zij identificeerden dit later als geslachtschromatine (een X-chromosoom in verschrompelde toe-

stand). Deze geslachtschromatine wordt ook wel Barr lichaampje genoemd naar de ontdekker ervan. Het werd vervolgens ook in de cellen van andere zoogdieren gevonden, ook daar uitsluitend bij vrouwtjes. Het was uiteindelijk Ohno die in 1959 aantoonde dat het Barr lichaampje eigenlijk één van de twee X-chromosomen van een vrouwtje was.

De waarnemingen van Ohno werd spoedig voor andere vrouwelijke zoogdieren, inclusief de mens, bevestigd. Hoewel men in alle lichaamsdelen van een vrouwelijk zoogdier twee X-chromosomen verwacht, wordt er altijd maar één gevonden; de andere blijkt het Barr lichaampje te zijn.

Gedurende de evolutie heeft bij placenta zoogdieren het Y-chromosoom alle genen verloren die allelisch waren aan de genen van het X-chromosoom. Het resultaat hiervan is dat de meeste, zonet alle X-gebonden genen in de hemizygoote (xy) toestand bij de man toch voorkomen. Elk X-gebonden gen moet zichzelf dus hebben aangepast aan de hemizygoote toestand door de hoeveelheid product output te verdubbelen.

Toen deze verdubbeling op efficiënte manier (gedurende de evolutie) tot stand was gebracht, werd het genetisch verschil tussen de man met één X en de vrouw met twee X chromosomen, erg

zoogdieren.

groot. Er ontstond behoefte om het dosis effect voor X-gebonden genen tussen de twee geslachten te compenseren. Bij zoogdieren wordt dit bereikt door inactivatie van één van de twee X-chromosomen in individuele somatische cellen bij de vrouw. De consequentie hiervan is dat de fenotypische expressie van X-gebonden genen in individuele somatische cellen van beide geslachten hemizygot is en het vrouwelijk zoogdier is daarmee eigenlijk een genetisch mozaïk afhankelijk van de geslachtsgebonden genen.

Een treffend voorbeeld hiervan is de lapjeskat met het oranje-zwarte vlekken patroon. De oranje-zwarte vacht wordt veroorzaakt door twee allelen van een gen op het X-chromosoom, één voor oranje en één voor zwart. Afhankelijk van welk X-chromosoom is geïnactiveerd ontstaan er dan celklonen met of het ene of het andere gemuteerde gen, de inactivatie is tamelijk onwillekeurig. Bij vogels komen de X-gebonden genen ook in hemizygotie toestand voor in het heterogametische geslacht. Toch is er, verbazingwekkend genoeg, geen enkele aanwijzing voor dosis-compensatie voor deze genen. Integendeel, het X-chromosoom van vogels toont zelfs een zeker dosis effect. De volledige expressie van een X-gebonden mutant fenotype vereist zelfs de aanwezigheid van twee doses van een gemuteerd gen in de homozygote man. Het fenotype van de hemizygotie pop met een enkele dosis van een gemuteerd gen simuleert het effect van de heterozygote man.

Ohno acht het mogelijk dat het X-chromosoom van zoogdieren en het X-chromosoom van vogels dezelfde serie gen loci bezitten die betrokken zijn bij een bepaalde fase van pigment synthese. Zowel bij zoogdieren als bij vogels zijn geslachtsgebonden vormen van albinisme bekend, dit is slechts één voorbeeld, doch er zijn inmiddels meer overeenkomsten gevonden.

Veel geslachtsgebonden factoren hebben echter in het geheel geen betrekking op het geslacht van een individu en de optimale effectieve dosering van deze genen zijn soms gelijk en soms bijna gelijk aan elkaar.

De recessieve cinnamon factor bij grasparkieten komt tot uiting als een ongecompenseerde hypomorf, d.w.z. de mu-

tant heeft een gelijkwaardig effect, maar kwantitatief minder dan dat van het wild-type allele. Zwart eumelanine is vervangen door bruin bij cinnamon vogels; dubbele dosis bij de man geeft vaak een onmiskenbaar donkerder bruin en staat daarmee iets dichterbij het (zwarte) wild-type dan de pop. Bij kanaries heeft de overeenkomstige mutant niet zo'n uitgesproken fenotypische expressie tussen de twee geslachten. De pelgrim gans toont sex-dimorfisme, vrouwtjes zijn bleekgrijs, mannen zijn wit. (Jerome 1959).

Samenvatting

X-inactivatie is een mechanisme van dosis-compensatie in die zin dat het de effectieve dosering van geslachtsgebonden genen in de beide geslachten gelijk maakt aan elkaar en komt uitsluitend voor bij zoogdieren.

Het volledig ontbreken van een dergelijk mechanisme bij vogels heeft er voor gezorgd dat zij in hun evolutionaire ontwikkeling nooit verder zijn gekomen dan gevederde vliegende reptielen, iets waar wij tot op de dag van vandaag nog dankbaar gebruik van maken.

Literatuur:

Dosage compensation and sex-chromatin in non-mammals.

A.G. Cock

Genet. Res., Camb. (1964), 5, pp. 354-365.

Sex Chromosomes and Sex-linked Genes.

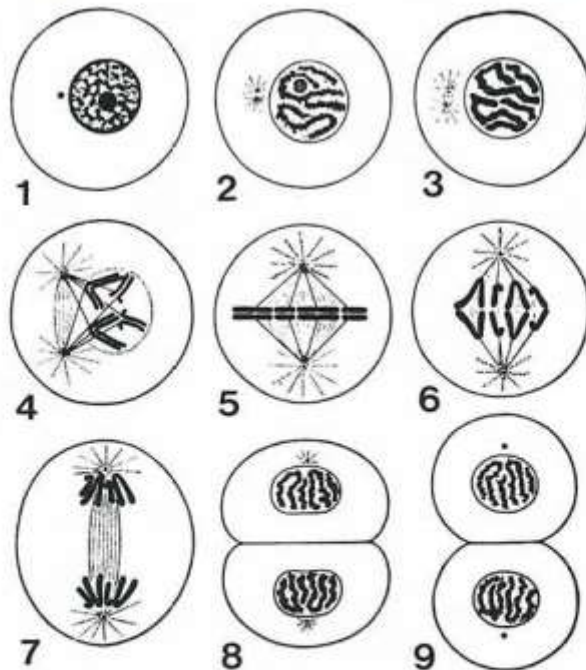
Susumo Ohno

Springer-Verlag Berlin, Heidelberg, New York 1967

Colour inheritance in geese.

F.N. Jerome

Canad. J. Genet. Cytol. 1, 135-141. (1959)

Schema van een celdeling.

Fase 5 is de metafase, de fase waarin het hele proces d.m.v. colchicine wordt "bevroren".

Ooit van "Mad Fan" gehoord?

Onkruidzaden voor Vogels

Wat valt er te oogsten in de maand juli

12. Smalle Weegbree

Deze plant met zijn korte eivormige aren bovenaan de lange stengel bloeit vanaf mei t/m oktober. De stengels worden wel tot 45 cm lang en de aren bloeien in de kleur geel/wit.

De plant heeft hele karakteristieke lange lancetvormige bladeren. De zaadproductie is gering (korte zaadaren) maar wel bijzonder vitaminerijk. Zowel onrijp als rijp kunnen de zaden aan onze vogels gevoerd worden. In rijpe toestand kunnen

ze goed geoogst worden om (droog bewaard) de gehele winter door aangeboden te worden.

Smalle weegbree

Zachte dravik

Perzikkruid

Bijna iedereen onder ons zal de schouder ophalen bij deze vraag. Letterlijk vertaald staat er iets van gekke waaier. Ik heb het dan ook over een erg zenuwachtig vogeltje. Om deze vogel op het plaatje te krijgen heeft me dan ook heel wat tijd en dia's gekost. De naam **Grijze waaierstaartvliegenvanger** heeft de vogel dan ook niet voor niets. De staart gaat bijna continue als een waaier uit elkaar. Eventjes stilzitten en uitrusten klinkt deze vogel dan ook vreemd in de oren. De Grijze waaierstaartvliegenvanger komt in 17 ondersoorten van Nieuw Guinea tot Nieuw Zeeland voor. De afgebeelde vogel is het ondersoort **Rhipidura fuliginosa alisteri**. We zien hem in Australië van Zuid Queensland tot Victoria. In Australië is hij bekend onder de naam Grey fantail terwijl in de volksmond ook wel over de Cranky fan of Mad fan wordt gesproken.

De lengte bedraagt inclusief zijn lange staart zo'n 15 à 16 cm.

Geslachtsonderscheid is er niet behalve dan dat het mannetje een liedje naar voren brengt dat uit serie's van 8 à 10 noten bestaat. Van augustus tot juni wordt er genesteld. Dat nestje is typisch voor waaierstaartvliegenvangers, meestal van zo'n 15 cm, omtrek en vastgemaakt op een horizontaal takje. Het bevindt zich doorgaans 1 tot 6 meter boven de grond. Gemiddeld worden er 2 à 3 eieren gelegd. Deze eitjes zijn witachtig tot crème gekleurd, bedekt met hele kleine bruine vlekjes. Na een kleine twee weken komen de nieuwe Mad fans tevoorschijn om na een zelfde tijd, intussen grootgebracht met de nodige insecten, het avontuur op te zoeken. Dat avontuur speelt zich af in niet al te dichte beboste gebieden. Deze vliegenvanger vliegt vaak zo'n 50 meter van zijn uitkijkpost om insecten

te vangen en daarna weer op de zelfde plaats terug te keren. De andere soorten waaierstaarten doen dat minder. De Bonte waaierstaartvliegenvanger of Willy Wagtail vangt nogal wat insecten net boven een grasveld of ander open vlakke. Je komt deze soort zelfs nog tegen in de droge gebieden midden in Australië. De Roodbruine waaierstaartvliegenvanger voelt zich weer meer thuis in de dichte regenwouden. In Australië komen diverse ondersoorten van de grijze waaierstaartvliegenvanger voor maar alleen de afgebeelde ondersoort trekt in de winter naar het noorden. De andere blijven het hele jaar door in het zelfde gebied. Zelfs het ondersoort die op het koudere Tasmanië voorkomt.

De Grijze waaierstaartvliegenvanger, een leuk klein vogeltje, waar de (amateur) fotograaf de handen aan vol kan hebben.

- Oogsttijd: vanaf juli
- Vindplaats: stikstofhoudende grond, grasplaatsen, ruigtes e.d.
- Vogels: vink, kneu, goudvink, Europese kanarie, barmsijs, groenling, putter, sijs, e.v.a.
- Bijzondere eigenschappen: - werkt bloedzuiverend
- bevordert de rui
- rijk aan vitaminen.

13. Zachte Dravik

De zachte dravik is een grassoort met lischachtige bladeren van ± 2 cm breed. Hij wordt wel tot ± 1,00 m hoog en is zacht behaard.

Bovenaan bevindt zich een rechtopstaande zaadpluim. Wanneer de zaden rijpen worden ze prachtig roodbruin.

De zaden worden zowel halfrijp als rijp gegeten. We knippen de gehele zaadpluim van de plant en bieden deze in zijn geheel aan onze vogels.

- Oogsttijd: vanaf juli (wanneer het zaad roodbruin wordt)
- Vindplaats: wegbermen, moestuinen, langs akkers

- Vogels: Sijs, geelgors, groenling, Europese kanarie, e.v.a.

14. Perzikkruid

Dit onkruid, wat tot de familie der duizenknoopachtigen behoort, is zeker geen onbekende. Het perzikkruid wordt 20 cm à 95 cm lang.

De roze-rode zaadjes staan in dichte trosjes aan de uiteinden van de stengels.

De bladeren zijn lancetvormig waarop meestal een bruinachtige, bijna zwarte vlek voorkomt.

Het perzikkruid bloeit van juli tot de herfst met perzikkleurige bloemaartjes.

We zien hem vaak in het gezelschap van diverse melde-soorten.

- Oogsttijd: vanaf juli
- Vindplaats: moestuinen, vochtige losgewerkte grond, slootranden.
- Vogels: groenling, putter, sijs, vink, kneu, goudvink, e.v.a.
- Bijzondere eigenschap: werkt gunstig bij maagklachten.

Trosgierst

Naast een goed zaadmengsel is het zogenaamde trosgierst een uitstekend bijvoedsel voor erg veel Afrikaanse prachtvinkjes. Het zijn aren vol met zaadjes. Een in de volière opgehangen bos zal weldra door de meeste vogels met een bezoek worden vereerd. Het vergt van de vogels een natuurlijke inspanning om de zaadjes te verwerven. Het is dus niet alleen een uitstekend bijvoedsel voor ze maar het verhoogt tevens hun activiteit en beweging.

Zangkanaries

door Henk Warmerdam

De zangkanariëkweek is een van de oudste bezigheden binnen de vogelliefhebberij. Je zou kunnen zeggen dat de zangkweek de bakermat van het vogels kweken is.

Door een selectief kweken en kruisen is men vanaf het begin bezig geweest om zangtoeren en zangstructuren te verbeteren. Door onderlinge contacten en gesprekken over zangtoeren is eigenlijk een theoretische omschrijving tot stand gekomen. Hoewel er vroeger weinig beschreven is, komt er zo nu en dan wat boven tafel. Er zijn nogal wat variaties in tekst en toeromschrijvingen wat mogelijk een gevolg is van de verschillende vormen van zangtoeren die dan weer woordelijk in dialect zijn opgeschreven. Zo grasduinend in de summier gegevens, kom je tot de ontdekking dat er ten opzichte van de harzers nogal het een en ander is gebeurd en dat er helaas van deze mooie toerenrijke vogel weinig is overgebleven. Vele toeren zijn bewust of onbewust weggekweekt. Denk alleen maar eens aan de watertoeren welke heden-tendage als vloeken wordt ervaren. De angst voor het wateraccent op de toeren, wat nu nog steeds heerst, was aanleiding om de watertoeren weg te kweken. Verder was men de mening toegedaan dat bij het verminderen van het aantal toeren men meer kans had om goede zangvogels te kweken. Naar mijn mening wel een misvatting. Over verschillende verdwenen toeren wordt ook nu nog geschreven en men stelt dan met enige weemoed over de mooie vormen die die toeren hadden. Hieruit heb ik een bepaalde mening gevormd over de vogels van toen en nu. Ik heb me de vraag gesteld of in de verschillende vormen soms niet dezelfde toeren bedoeld worden en of ze inderdaad allemaal wel verdwenen zijn.

Ik heb met wat studie en combineren geprobeerd die toeren onder te brengen in het nu bestaande lied en de bestaande theorie. In de combinaties heb ik zowel de harzers als de waterslagers betrokken omdat verschillende toeren door beide zangrichtingen worden gezongen, zij het soms in andere vormen of onder andere benamingen.

Zo ben ik ook van mening dat de vogels waar duidelijk veel watertoeren aanwezig waren, mogelijk in verband gebracht

kunnen worden met onze huidige waterslagers, zij het dan dat ze een golvende zangstructuur bezaten.

Van het bestaan van waterslager met men vroeger niets, dus ook een theorie daarover bestond niet. Vele omschreven toeren, vooral de watertoeren, geven dezelfde indicatie weer zoals beschreven in de huidige theorie.

Het lijkt mij niet onwaarschijnlijk dat deze vogels door onze zuiderburen indertijd zijn uitgekozen om ze te kruisen met de Saskische kanarie welke een specifieke slagvogel was. Hieruit is het waterslager-ras ontstaan. Als men daarbij bedenkt dat er veel verschillende zangstructuren bij de waterslagers aanwezig zijn, waarbij vooral in de klokkende waterslag veel variaties en vormen voorkomen, en ook de interpretatie hiervan sterk afwijkt.

Met vergelijkingen en praktische ervaring ben ik van mening dat veel genoemde vormen nu nog te herkennen zijn. De toeren worden veelal in het Duits weergegeven met een Hollandse vertaling. Als eerste wordt aangegeven de Jackerolle ook in de vorm schack, schel en in een betere vorm met een holle klank joek. Naar mijn mening hebben we hier te maken met Tjokkentoeren, zowel tjokken als tjokkenrol. De eerste vormen zijn naar het huidige keursysteem van minder waarde, omdat ze in zowel klinkers als medeklinkers afwijken van de goede vorm welke we nu nog tegenkomen, denk maar aan tiok, tiak of samengesteld met bellen.

De vergelijkbare toeren in de harzers zijn de kloeken en de kloekenrol. De zwier is een alombekende foutieve toer, vergelijkbaar met een hoge, dunne, spitse belrol (waterslager) klingelrol (harzer). De fluitenrol is een nu nog bestaande toer bij de waterslagers; een specifieke nachtegaaltoer.

Waterrol wordt zowel bij de waterslagers als de harzers nog wel gehoord, zij het bij de harzers in mindere mate. Deze wordt beschreven als lijkend op rechte fluiten, aan de andere kant de holrol benaderend. De waterrol is een ononderbroken

toer met een grote verscheidenheid klinkers en medeklinkers met een sterk wateraccent. De wasserfluitenrol bracht, volgens de omschrijving, een holrolachtige waterrol. We moeten hier naar de omschrijving bollende waterslag welke toer nog vrij veel bij de Belgische vogels voorkomt. Voor wie de structuur van deze vogels kent is het begrijpelijk.

De benamingen holfluiten, waterfluiten, waterholfluiten, nachtegaalfluiten en kloekfluiten geven al aan dat we met een diepe zangstructuur te maken hebben in de lijn liggend van de hoofdtoeren.

Ik denk hierbij dan in de richting van de klokkende waterslag. Hiervan zijn nu ook nog veel variaties. Als men daarbij neemt dat bij het wegvallen van het wateraccent de vorm als fluiten worden gehoord, is dat in de genoemde vormen goed in te passen. In onze huidige theorie wordt ook duidelijk gesproken van alles waar het water overheerst op de grondtoon, als waterslager wordt bewaardigd.

De lachrolle, bogenrolle, ook wel hengstrolle genoemd: De omschrijving hiervan geeft duidelijk de richting van schokkel el waterschokkel aan. Wordt ook wel lachtoer genoemd. Heeft soms een vallend karakter met de klinker H op de voorgrond en A, O, soms met een nauwelijks hoorbare G of CH op de achtergrond. HA, HO, HOG .... wordt schokkend gebracht, vergelijkbaar met het inhalen en blazen op een mondharmonica in de laagste toeren.

De Koller: Men spreekt van een kloekenrol in een zeer diepe vorm met een dubbelklank.

Als we van de gedachte uitgaan om eens twee toeren te combineren, holklingel met kloekenrol in zeer diepe vorm.

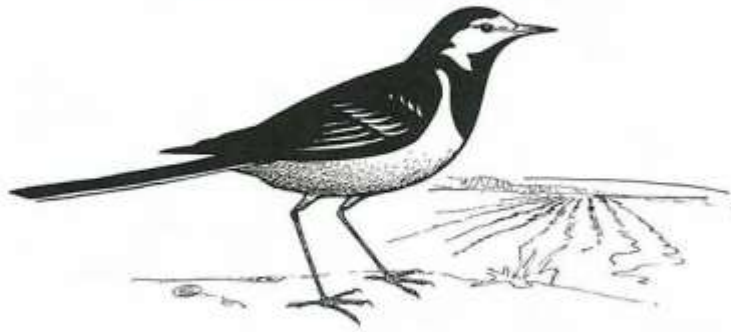
Bij de waterslagers komen er vogels voor met holle bellen die een dubbelklank hebben doordat de vogels verschillende klinkers gebruiken o en u. Als deze gebracht worden geeft dit een echo effect. In samenspel met kloekenrol zou dit in de richting gaan van de koller. Het is door de lange ervaring in de zangkweek en de vele verschillende vormen van de toeren die meerdere malen voor verrassingen zorgen, dat je bepaalde toeren niet vergeet. Zelf ben ik meerdere malen in het bezit geweest van vogels die in onderdelen van toeren uitblonken door kwaliteit. Zeer diepe rollende waterslag die door velen als knor werden gehoord. Holle bellen die zo diep waren dat je zou wensen dat de klokkende waterslag zo diep gebracht zou worden. Zo meimerend herinner je je al het mooie wat je in de loop van de jaren heb gehoord. Terug in het heden en met de blik op de toekomst heb ik deze meimeringen toch aan u willen vertellen.

usel

Opfokken met de hand

P. Bree

Nu het bijna zomer geworden is, zijn de meesten van ons al weer druk in de weer met het nieuwe broedseizoen. Ik weet niet hoe het met u is, maar bij mij gaan m'n gedachten dan vaak terug naar de successen en mislukkingen van voorgaande jaren. Gewone kleine gebeurtenissen waar je soms met plezier aan terugdenkt.

Eén van die, toch niet zo gewone, voorvallen heb ik nu maar eens opgeschreven omdat ik daar zelf zoveel plezier aan heb beleefd, en ik hoop dat u het ook wel aardig vindt om zoiets eens te lezen.

Als je vogels houdt en daar met de mensen in je omgeving over praat, krijg je al spoedig van alles aangeboden waar men zelf geen raad mee weet, van mussen die tegen het glas zijn gevlogen, of spreeuwen en merels die door de kat of het verkeer in de kreukels zijn geraakt, tot aan fazanten die, uitgezet voor de jacht, niet slim genoeg waren om zelf voor hun kostje te kunnen zorgen en zo een langzame hongerdood dreigden te sterven. Vandaar dat ik dan ook niet verbaasd was toen op zekere dag twee jongens uit de buurt aankwamen met een compleet nest jonge vogeltjes. Wat was nu het geval? Beide jongens waren langs de Kromme Rijn gaan vissen en hadden daar een kat betrapt die juist het nest van de witte kwikstaart aan het plunderen was. De kat werd verjaagd, maar het nest lag op de grond. Wat nu? Terugzetten kon niet meer, de kat zou immers terugkomen; dus het nest met 5 jongen belandde zo bij ons in de huiskamer.

Glukkig waren de jongen al redelijk goed bevederd, zodat ze zichzelf, en elkaar, warm konden houden, mits ze maar goed werden gevoerd.

Na het 5-tal een nieuw nest te hebben gegeven, bestaande uit een grote kom met een verwarmde doek erin, hebben we ze eerst maar eens een tijdje met rust gelaten om wat van de schrik te bekomen.

In de tussentijd konden wij dan mooi een gevarieerde maaltijd voor ze samenstellen. Dat was niet zo moeilijk; als insekteneters zouden ze best willen groeien op een dieet van brood met universeel, tot kleine wormpjes gekneet, samen met zachte meelwormen, onthoofde maden, kleine reepjes vlees en een druppeltje water.

Zo toegerust probeerden we al spoedig met behulp van een postzegelpincet wat nieuwe energie in de kleine vogeltjes te pompen. Maar nee hoor, hoe we het ook probeerden met geluiden, trillingen tegen het nest, met levend of dood voer, goedschiks of kwaadschiks, er ging geen bek open.

Na 's avonds laat nog een laatste poging te hebben gewaagd gingen we uiteindelijk maar slapen. De volgende morgen zouden ze toch wel honger hebben, dachten we zo. Dat hadden ze dan misschien ook wel, maar dat mocht nog geen reden zijn om te willen eten. We werden nu toch wel een beetje ongerust, want zo heel lang zonder voedsel zouden ze toch ook niet kunnen. Die ongerustheid bleef me die dag op het werk achtervolgen tot mijn vrouw tegen drie uur 's middags opbelde met de mededeling: "Ze eten!"

De hele dag had ze geprobeerd de kwikstaartjes tot eten te bewegen, maar er kwam geen reactie. Uiteindelijk maar weer aan het werk gegaan stootte ze zacht tegen de tafel waar het "nest" op stond en daar kwam opeens een vijf-

stemmig geschreeuw uit 5 omhooggestoken kale vogelkopjes. Onmiddellijk reagerend had ze de pincet gepakt en alles wat eetbaar was in de wijdgesperde bekjes gepropt. Vanaf dat moment was het met de rust gedaan, want ieder kwartier was het weer zover: eten, veel eten, vlug eten, weer eten. Ze hadden kennelijk wat in te halen en dat deden ze dan ook alle vijf.

Vanaf die tijd ging het zoals wij zouden willen dat het bij onze eigen vogels ook altijd ging; je zag ze groeien en al spoedig zaten ze op de rand van het nest of renden over de tafel naar je toe zodra het voer werd neergezet.

Het nest werd vervangen door een kartonnen doos op z'n kant met een laag kranten erin en een stuk voliëregaas ervoor. Was het etenstijd, dan ging het gaas weg en liepen ze over tafel. Soms fladderde er één op de kast, maar die kon met wat "tjiep-tjiep"-geroep weer gemakkelijk worden "teruggefloten". Was de maaltijd over, dan was één armbeweging voldoende om ze weer in de doos te vegen.

Het was ongelooflijk hoe tam deze "wildzang" was.

Soms zat het 5-tal netjes naast elkaar op je arm te wachten tot de pincet weer een reepje vlees of een meelworm had gevangen, soms landde er eentje na een onbeholpen vlieg poging door de kamer bovenop je hoofd en zat daar dan geduldig te wachten tot er een uitgestrekte vinger aankwam om hem weer veilig naar beneden te brengen. Het was voor ons een enorm genoegen dit te mogen meemaken.

Dat genoegen zou spoedig veranderen in grote schrik.

Op een zonnige dag had mijn vrouw het

usel

idee dat het voor de vogels wel goed zou zijn als ze ook eens van de zonnestrallen konden genieten, dus werd de doos met gaas buiten op de tuintafel gezet. Ze bleef zelf in de buurt, dus er kon niets gebeuren. Maar je weet hoe dat gaat, de telefoon gaat en bij terugkomst zie je de lege doos op de grond liggen en de kat van de burens hard weggelopen.

Bij mijn thuiskomst was er van de zo vrolijke stemming van 's-morgens dus weinig meer over. Hoewel, de zaak was nog niet verloren; als je het bekende "tjiep-tjiep" liet horen, waarmee we ze altijd riepen tijdens de voeding, hoorde rondom in de tuinen van de burens het antwoord, en dat antwoord was meerstemmig, dus er was nog hoop.

Ik heb toen de keukentrap gepakt en naast de schuur (plat dak) gezet. Daarop geklommen kon ik het gele gebied overzien en kon ook duidelijk gezien worden. Gewapend met meelwormen, pincet en de doos waar ze tot die tijd in gewoond hadden ben ik toen maar een heleboel "tjiep-tjiep"-geluiden gaan produceren en weldra verschenen ze achter elkaar op het schuurdak om gevoerd te worden. Rechterhand met pincet en meelworm hoog houden, vogeltje strekt zich naar het voer, linkerhand met twee gespreide vingers onder het vogeltje, pootjes vastpakken en in de doos, fluitje van een cent. Tenminste, de eerste vier binnen het kwartier. De vijfde bleef in de boom bij de burens, gaf duidelijk antwoord, maar kwam niet. Blijkbaar was hij nog te jong om op eigen kracht naar z'n "ou-

ders" toe te vliegen. Gelukkig overwon de honger het van de angst, en de volgende morgen was het vijftal weer compleet.

Het was duidelijk dat de jonge vogels nu de doos waren ontgroeid. Een leegstaande voliëre in de schuur werd in gereedheid gebracht en het vijftal kon nu beschikken over zo'n 3³ vrije vlucht.

Het voer werd niet meer met de pincet aangereikt, maar op een voederplank aangeboden. Ze snapten onmiddellijk de bedoeling en ook het drinkwater werd snel gevonden. In de vlucht werd een afgesloten pot geplaatst met een gat in het deksel waarin de inmiddels verpopte maden werden gedaan. De bromvliegen die hieruit geboren werden ontsnapten één voor één uit de pot en konden zo mooi voor aanvulling van het menu zorgen.

Nog steeds waren de vogels handtam. Toen ik echter na een week de zaak eens wilde schoonmaken en gewapend met verkrabber en emmertje het hok binnenkwam, was het gedaan met de betrouwbaarheid. Ze vlogen in paniek alle kanten op en waren vanaf dat moment bijna net zo schuw alsof ze zo uit de natuur waren weggevangen. Eigenlijk was dat maar goed ook, want de tijd was niet ver meer dat ze weer in diezelfde natuur teruggezet zouden moeten worden. En dat gebeurde dan ook. Na zo'n kleine maand bij ons thuis te zijn opgegroeid, werden ze weer teruggebracht in het vrije veld.

Mijn dochter zat op ponyclub, en onze pony had een weiland met stalletje te-

midden van verscheidene moestuinen. Dat was een ideale omgeving voor kwikstaarten die er dan ook veelvuldig voorkwamen. Ons vijftal werd in de stal losgelaten en vlogen meteen naar de hooizoeder. De deur ging op slot, 's avonds weer open en de volgende dag waren ze al verdwenen. Natuurlijk hadden we ze met een gekleurd knijpringetje gemerkt; maar ik heb ze nooit meer gezien. Zelf nu, na een paar jaar, bekijk ik elke kwikstaart die ik daar tegenkom met extra belangstelling, maar nee hoor.

Bij thuiskomst zat de voliëre waar ze zo'n twee weken in gewoond hadden barsstervol bromvliegen. Omdat dat voor die tijd niet het geval was heb ik zo'n idee dat de vogels toch heel wat van dat levend voer vingen zodra de vliegen uit de glazen pot kropen. Voor ons was het de bevestiging van het vermoeden dat we het goed hadden gedaan; in ieder geval is het voor zover wij er ons mee hebben bemoeid een succes geweest, en we hebben er veel plezier aan mogen beleven.

Noot Redactie

In het vorenstaande artikel zullen vele vogelliefhebbers zich herkennen. Dergelijke situaties komen herhaaldelijk voor. Prachtig werk! Maar weet u wat nu zo jammer is, stel dat er controle komt..... Je bent dan wel in het bezit van beschermd vogels en er zijn betrekkelijk weinig opsporingsambtenaren die je daarop je woord geloven. Dat is écht jammer!

Postuurkanaries: vorm door voeding?

Vrij kort na elkaar bereikte mij tot driemaal toe een vraag met steeds dezelfde strekking, hoe krijg ik de kweekvogels wat magerder? In alle gevallen ging het over postuurkanaries, in alle gevallen werden onvoldoende kweekresultaten toegeschreven aan het te vet zijn van de gebruikte fokdieren, in alle gevallen bleek dat vet opzettelijk "aangebracht" te zijn door een aanpassing van voornamelijk het zaadmengsel.

Twee van de drie briefschrijvers schreven dat zij dat extra vetiaagje als noodzakelijk beschouwden, alleen vogels met die "ombouw" zouden qua vorm voldoende goed uit de bus komen menen zij.

Alleen, in het broedseizoen, dat onvermijdelijk volgt op het TT-seizoen, blijkt het te vet zijn nogal eens te resulteren in onbevuchte eieren.

Teneinde de aangedragen problematiek te kunnen analyseren is het noodzakelijk om eerst te bezien wat er aan het menu van de onderhavige vogels veranderd werd. Daarbij kan uitgegaan worden van de normstelling dat ook een postuurka-

narie een kanarie is, de gemiddelde kanarie krijgt een zaadmengsel voorgeschoteld dat als volgt samengesteld is:

± 40% kanariewitzaad

± 40% raapzaad

± 10% gierst (millet)

± 10% overige zaden (haver-hennep-onkruid-blauwmaanzaad e.a.).

Afhankelijk van kwaliteit en mengsel ligt het eiwitgehalte tussen de 15 en 17%, het vetgehalte tussen de 20 en 25%.

Noch het genoemde eiwitgehalte noch het genoemde vetgehalte is absoluut, tussen ruweiwit en eiwit en ook tussen ruwvet en vet zit een verliesfactor, veroorzaakt door de eiwitdelen en de vetdelen die niet consumeerbaar/verwerkbaar zijn voor kanaries. Globaal kan een zaadmengsel opgesplitst worden in twee delen, witte en zwarte zaden; de witte zaden bevatten een hoog gehalte aan koolhydraten, het vet en eiwitgehalte is matig. Daarentegen bevatten de zwarte zaden een vrij hoog eiwit en vetgehalte.

Teneinde een uitgebalanceerde voedselopname te bereiken is het van doorslag-

gevend belang dat de "eters" elke component tot zich nemen, niet de gelegenheid hebben of krijgen om slechts dat te eten wat ze aanstaat. Ongecontroleerde opname van bestanddelen kan leiden tot eenzijdigheid, ook als het voedsel op zich goed samengesteld is.

Over de voeding van vogels zijn prima boeken geschreven (Holsheimer/v. Himbergen), in dit artikel behoeft daar dus niet op in gegaan te worden, belangrijker is de gerezen problematiek inzake vervetting. Om niet geheel duidelijke redenen is het in de postuurkanarielifhebberij gewoonte geworden om bepaalde rassen een afwijkend zaadmengsel voor te schotelen; vooral de robuuste rassen worden daaraan onderworpen.

Dat aangepaste zaadmengsel komt in een aantal gevallen puur individueel tot stand, in een niet bekend aantal gevallen wordt dat afwijkende mengsel rechtstreeks uit de handel betrokken.

Onderzoek leerde dat vooral het percentage witte zaden omhoog gebracht wordt, toevoeging van een pond kanariewitzaad aan een kilo normaal mengsel bleek zonder aarzeling toegepast te worden. Ook haver, al dan niet gebroken, wordt extra toegevoegd, soms in ongecontroleerde hoeveelheid. Wanneer de haver voor het gemak even buiten beschouwing wordt gelaten heeft bovengenoemde toevoeging tot gevolg dat een mengsel ontstaat dat als volgt samengesteld is: 60% kanariewit, 27% raapzaad, 6 1/2% gierst en 6 1/2% overige zaden, dit mengsel wijkt in belangrijke mate af van het eerder genoemde "normmengsel".

In verhouding tot het normmengsel is het eiwit en het vetgehalte omlaag gegaan, het gehalte aan koolhydraten is drastisch omhoog gegaan. Dus, een hoge energiewaarde, gekoppeld aan een laag vet en eiwit-gehalte.

Via de voeding opgenomen energie moet door de "opnemer" verwerkt worden, dat wat niet verwerkt kan worden wordt ten dele omgezet in lichaamsvet, een deel gaat via de ontlasting verloren. Vogels (dus ook postuurkanaries) hebben energie nodig voor o.a. de stofwisseling en het op peil houden van de lichaamstemperatuur en voor het verrichten van arbeid (vliegen-paren-veerwisseling etc.). Veel van die benodigde energie wordt onttrokken aan de aangereikte voeding, direct of indirect.

Bezien dient te worden of postuurkana-

ysel

De

ries in staat geacht mogen worden om het aangereikte energie-rijke voedsel optimaal te benutten, helaas moet geconstateerd worden dat zulks niet het geval is, daarmee is de "sleutel" voor de verrijking gevonden.

De overdosering aan koolhydraten heeft tot gevolg dat lichaamsvet afgezet wordt, een deel daarvan is onderhuids vet. Onderhuids vet ligt aan de oppervlakte van de romp, maakt die romp dus "dikker". Dát is de reden voor de toediening, via de voeding wordt de vorm van de vogel beïnvloed. Niet ontkend mag worden dat deze beïnvloeding voor een aantal rassen (Gloster-Norwich-Crested e.a.) positief kan werken bij beoordeling op een wedstrijd, in een aantal gevallen wordt de vetlaag zeer opzettelijk tot stand gebracht door de gedreven liefhebber(s), om deze reden. Ten onrechte wordt genegeerd dat bedoelde vetafzetting niet alleen aan het rompopervlak afgezet wordt, ook organen, waaronder de geslachtsorganen, worden het slachtoffer van die vervetting. Bij het endoscopisch sexen van grote kromsnavels (Kaal-Amersfoort) worden regelmatig totaal vervette testis (teeltballen) en eierstokken aangetroffen, zodanig vervet dat van voortplanting geen sprake kan zijn. Oorzaak? De verstrekte voeding!

Het getuigt van naïviteit wanneer verondersteld zou worden dat dit alleen bij kromsnavels zou gebeuren.

Postuurkanaries zouden de aangeboden energie beter aan kunnen in grote vliegruimtes met wisselende temperaturen, het energieverbruik kan omhoog gebracht worden. Maar . . . , ruim voor de TT worden de kanshebbers in een kleine(re) kooi gedaan, weinig bewegingsmogelijkheden leidt tot een geringere kans op beschadiging, nietwaar?

Soms volgen tentoonstellingen elkaar op, ergo, de betrokken vogels zitten erg lang in een klein verblijf met een verrijkt dieet, vetafzetting ondervindt mechanisch geen belemmering. Het is geen uitzondering dat met name jonge vogels in hun eerste levensjaar 6 tot 8 maanden in een kleine ruimte verblijven, in een zorgvuldig thermostatisch geregeld verwarmd vertrek, derhalve een minimum-energiebehoefte hebben en een energierijk voedsel voorgeschoteld krijgen. Tja, . . .

Vervolgens dringt zich de vraag op of überhaupt beïnvloeding van de vorm via de voeding als nuttig getaxeerd dient te

worden, gelet op de negatieve aspecten daarvan. Middels selectieve fokmethode moet het mogelijk zijn om vogels met ruim voldoende rompvulling zonder "bekledingsvet" tot stand te brengen; waaruit afgeleid dient te worden dat vervanging van de selectieprocedure door het (makkelijker) verrijken van de voeding tenminste ter discussie gesteld zou moeten worden.

Als en wanneer aan mij gevraagd wordt hoe vogels, die in de fokkerij gebruikt moeten worden, vermagerd (= ontvet!) zouden kunnen worden, belooft U de kans dat ik die vraag met een wedervraag beantwoordt: Wáárom hebt U ze zo vet laten worden? Vogelliefhebberij is een hobby met levend materiaal, gaat het dan niet wat ver wanneer die liefheb-

ber eerst, omwille van de tentoonstellingsresultaten, een vetlaag creëert er die omwille van de fokkerij weer zo snel mogelijk kwijt wil?

Tot nu toe is geen enkel steekhoudend argument aangedragen door wie dan ook waaruit onomstotelijk zou blijken dat voor (sommige) postuurkanaries een andere voeding dan voor kanaries nodig zou zijn.

Het accepteren cq. tolereren van ingrepen in de voeding omwille van de verschijningsvorm zou dan wellicht ook gaan leiden tot het verstrekken van "verarmde" voeding om vogels vooral kleir te houden, vervetting en ondervoeding om bepaalde redenen liggen gevaarlijk dicht bijeen!

Jan Kuiper

